

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

IDUN

FOLKE BERNADOTTES
FÄSTMÖ,
ESTELLE MANVILLE.

UR INNEHÅLLET:
ÄTER DEN "SJÄLVFÖR-
SÖRJANDE" SLARVIGT?

HOS FRANKRIKES
NYE RODIN.

THALIA I BIL.

Fö. bidrag av
Gurli Hertzman-Ericsson,
Rosa Fitinghoff, Gustaf
Näsström m.fl.

K R Ö N I K A

OM FARAN AV FÖRHASTADE SLUTLEDNINGAR, OSÄMJA OCH TIDNINGSLÄSERI

NÄST EFTER ATT, SOM VÅR HERRE eller Mussolini, aldrig göra några misstag finns det väl ingenting behagligare än att, efter en älskvärd tillrättavinsning, rätta begångna misstag. Faktiskt är det ett nöje.

Jag har, från allra bästa källa, fått en vänlig upplysning om, att mitt skriverseri, i näst sista krönikan, angående skolreformen i fråga om svenska språket — den som skulle glädja särskilt skolbarnen — var alldeles bakom. Kravet på språkriktighet innesluter krav på säker rättstavning, varför man icke ansett nödigt att uppställa ett särskilt krav på stavningen. Så det.

Så barnens jubel och mitt — och flera med mig, ty jag hade fina bröder i olyckan d. ä. missuppfattningen — beklagande kom för tidigt! Fordran på rättstavning är densamma, som den alltid varit.

(Att denna fordran kunde vara starkare är en annan historia, som inte hör hit. Att största delen av svenska folket icke kan stava ens någorlunda korrekt, hör inte heller hit. Men jag konstaterar det ändå, då det är ett faktum, som inte nog ofta kan konstateras i ett land, som slagit sig till ro med sitt slagord: den höga folkbildningen. Folkbildningen är miserabelt låg, det är vad som kan sägas om den. Att andra länders kanske är lägre, gör inte saken ett dugg bättre.

Med bildning menar jag inte en röra av allt slags osmält vetande, utan minimikravet på bildning är att kunna uttrycka sig på, skriva och läsa korrekt åtminstone ett språk, sitt eget. Kan man inte det, så är man obildad.)

Slut på den långa parantesen. Och en återgång till början eller till min bön om ursäkt för att jag, dumt nog, inte satte mig i förbindelse med Skolöverstyrelsen, innan jag yttrade mig i en fråga som rörde den. Så hade jag sluppit att med mina ord vilseleda dem, som, eventuellt, fäste sig vid vad jag skrev.

*

Om brandkåren, som nekade släcka hos grannen med vilken den hade en ekonomisk gås oplockad, hade handlat som gubben Efraim, hade jag ändå förstått den.

Hur handlade gubben Efraim?

Jo, bemålde gubbe kallades av prästen till sin dödsfiende, den där låg på sitt yttersta. Den döende gubben önskade försoning. Efraim räckte något tveksamt men dock fram sin hand, men se'n handskakingen var överstämmande och prästen sagt några vackra ord, sade Efraim:

— Om du skulle komma dej, så är det här som de' aldrig varit.

Efraim är mänsklig, men Lysekils brandkår är omänsklig. Den ryckte ut med buller och brak, som det anstår en anständig brandkår, när elden är lös. Dock, kommen halvvägs, får man höra att det är i Lyse kommun det brinner och, si, denna kommun har nekat att betala tidigare brandkårsutryckningar. All right, då tar man sina små brandgrejor och vänder hem igen!

Och huset, det var förresten ett sjukhus, brann ned i grunden.

Sedan Lyse kommun telefonledes lovat bot och bättring och betalning, ryckte brandkåren ut igen och kom denna gång verkligen till brandplatsen, där den koncentrerade sig på eftersläckningen och de omkringliggande husen. Något annat var ej att göra: sjukhuset var som sagt en ruin.

Jag undrar om det någonsin, i hyggligt folks historia, hänt att en människa kallt åskådat en olycka och nekat att ingripa, trots att makten förefanns, förrän betalningen kommit på bordet?

Jag har verkligen hört något dylikt om en obskyr spansk läkare i fråga om en tyfuspatient, men jag har inte trott det.

Snarare är vi väl alla — visserligen i mindre heroisk skala — lika Amundsen, som inför en antagonists dödsfara glömde gammalt groll.

Ingen kan väl tro, att Lysekils brandkår är sammansatt av idel ruskiga typer, de där sätta det snöda guldet framför allt annat. Sannolikt äro de allihop hedersprickar. Detsamma måste sägas om Lysekils pampar och dem som makten hava i ansjovisstaden.

Att den goda stadens brandkår ändå blamerar sig till den grad, visar blott, vad man visste förut, nämligen att massmoralen och massintelligensen står under varje enskild individs moral och intelligens. Se kommittéer och kommuner och parlament o .s. v. vilkas beslut som regel är mer intelligensfria, mer ansvarslösa, mer hjärtlösa än vad man kunde vänta med kändedom om varje medlems i sammanslutningen egenskaper. Ty var och en trubbar av på sin mening, ingen har ansvaret och, sägen mig, vems hjärta får tala i en kommun eller en brandkår?

Greve Folke Bernadotte, prinsparet Bernadottes yngste son, har den 4 aug. ingått förlovnings med miss Estelle Manville, New York, vars vackra bild — hon är en intresserad ryttarinna — pryder Iduns omslag denna vecka och som även ses härövan. Bröllopet står i New York i november, varefter greveparet bosätter sig i Stockholm.

Jag är inte nog elak att uppmana Lyse kommun att svara Lysekilarna med samma mynt. Men annars var det en berömd sångerska, som i yttersta nöd, sjönöd, avgav ett löfte att hela inkomsten av hennes förestående konsert skulle tillfalla de fattiga, blott hon blev räddad ur sin svåra nöd.

När stormen bedarrade ändrade hon sitt löfte till hälften av inkomsten. Och när havet låg spegelblankt tog hon tillbaka resten.

*

Jag börjar mer och mer förstå människor, som hålla sig med endast ett liv- och husorgan och anse alla andra tidningar som lögn och bedrägericentraler.

Man säger: Det stod i morse i Wimmerby Nyheter.

Svarar den tilltalade och ovan omtalade, med ett blekt och icke indignationsfritt leende: Jag ser aldrig den tidningen, vi har Wimmerby Dagblad.

Och våra åsikter är identiska med Wimmerby Dagblads. Detta sista säges icke, men det märks.

Jag som av de s. k. omständigheterna tvingas att läsa diverse blad, förstår innerligt, hur lugnt och trivsamt det måste vara att bara läsa ett. Som t. ex. nu. Här ligger framför mig dels en artikel om motorbullret i Stockholm, som måste stävjas till varje pris. En lagändring är absolut nödvändig.

I en annan tidning läser jag en hänförd skildring om Stockholm, tystnadens stad. En blandning av Quebec och Wien, men ack så tyst som en sommarnatt på landet. En vila för trötta nerver.

Så läser jag om, att i Sverige ser man inga spår av verklig fattigdom eller överflödande rikedom. Alla människor verka välfödda, icke minst kroppsarbetarna. Det enda tråkiga är att svenska rasen, under sin socialistiska spira, löper fara att standardiseras. Medan arbetarna ha det utmärkt på alla sätt, kämpas det en hård strid för tillvaron av ingenjörer, kontroster, läkare och andra, som icke ha arbetarorganisationerna bakom sig.

Just som jag smälter detta sista påstående, faller mitt öga på en annan tidning: Sverige har, jämte Belgien och Rumänien, den lägsta stående sociallagstiftningen i Europa. — Och arbetarna! O, stackare, så borgarna förtrampa dem.

Och vad skall man tro om »kulturafaran Josephine», negerdjuret? Icke kan det vara densamma, som en annan tidning talar om som det sprittande glada, oskuldsfulla lilla naturbarnet Josephine?

Nej, en tidning vare vår lösen! Tro som den, tyck som den, hata och älska som den. Allra helst i valtider! Då blir det ordning och skick i landet.

Vagabonde

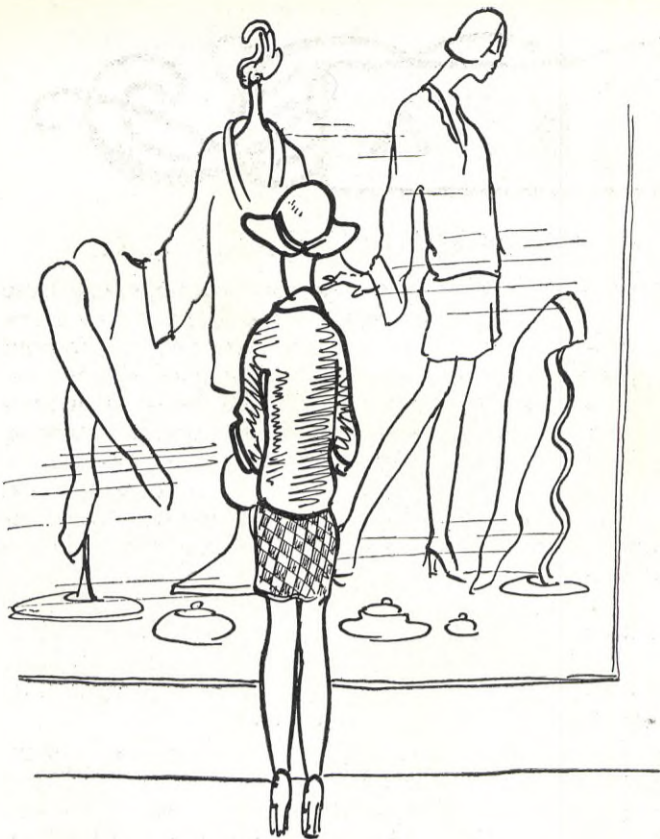
Både kameran och filmen bör vara av märket

KODAK EASTMAN KODAK COMP.

Alla fotografiska artiklar, framkallning & kopiering genom HASSELBLADS FOTOGR. A.-B. Göteborg - Malmö - Stockholm

ÄTER DEN "SJÄLVFÖRSÖRJANDE" SLARVIGT?

Bort med smörgäsdieten och fram med trevliga matställen, säger sakkunskapen.

När man måste ha silkesstrumpor och puder och allting tycker man inte det är så viktigt med maten.

NÄSTAN VARJE SUBSTANTIV HAR något litet adjektiv, som alltid och osökt placerar sig framför det för att göra begreppet starkare. Ordet självförsörjande har också ett, som envist hängt sig fast — hemlös. Det har förresten två, som småknuffas om den bästa platsen — hemlös och pank.

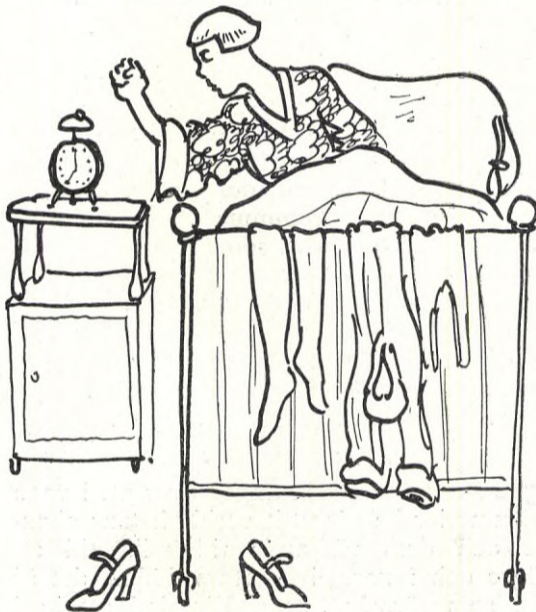
Tag en kontorsfrökens genomsnittsdag. Den börjar med en lam gest för att slå ihjäl väckarklockan, så en kvarts dåsighet och sedan allting på en gång, klädningen i ena handen och ett halvt franskt bröd i den andra, och så hatten bakfram och ett ramlande ned för trapporna. Efter dagslångt knog sedan larvande hemåt till trista uppstekta köttbullar och margarinsmörgås eller ut på något matställe — »fik» heter det på stockholmsk slang — att förnöta en halvtimme vid en fläckig duk med lungmos och filmjolk och en enslig pilsner. Och så kvällen med en av livets största tjusningar, kaffet med bullar, under stilla meditationer över strumpors förgänglighet och hyrans oförgänglighet och livets andra tankeväckande förhållanden.

Låt vara att en sådan dag ger oanade möjligheter att utveckla meditatív humor.

Men om man frågar en läkare, så har han svårt att upptäcka humorn i den självförsörjandes ordnande av matfrågan eller rättare inte ordnande av matfrågan. De kvinnliga radiologerna påpekade just faran av detta slarv med maten i Iduns förra n:r. Kåren av självförsörjande unga människor växer för var dag. Kåren av genom matslarv fördärvade unga människor växer också för var dag. Det borde, mer än som nu sker tas itu med denna fråga, anser läkaren, framför allt klargöras, att ett missförhållande finns och frodas. Idun har har åtagit sig åtminstone klargörandet — det blir ett varningsord till de självförsörjandes kår.

Hur låter det t. ex. när man gör en razzia bland de allra yngsta självförsörjande noviserna?

— Var skall man äta middag i dag?

Att slå ihjäl väckarklockan.

N:r 1. — Middag, du'nte klok, jag åt för flera veckor i går, för jag måste ha ett par skor innan de här faller av mig i flagor.

N:r 2. — Jag sparar mig, för jag ska bort i övermorgon.

N:r 3. — Jag har faktiskt inte råd, för jag var på Rolfs i går, förresten blir man hemskt mätt av glace, en sån där med våffla.

N:r 4. — Jag donerade min sista midagskupong till Britta, för hon var faktiskt pankare än jag.

— Är du inte hungrig då?

— Tyst människa, så kanske magen somnar.

Detta var de allra yngsta, så man får ju hoppas på tillväxt i förnuftet med åren. Men det är just frågan: tillväxer den självförsörjandes matförnuft med åren?

— Det beror allt på det, svarar fröken Edith Lindblom, ordförande i Kvinnliga Kontoristföreningen.

Det beror främst på ekonomi och karaktär, tror jag. Att hålla på i sin ägandes kokvrå, skaffa mat och värma upp och diska och sådant när man har gnott hela dagen och är trött, det vill inte så litet karaktär till att sätta det i system och jag tror att det är ett fåtal, som göra det — men de äro värda all beundran. Många vilja ju göra det, därför att det blir avsevärt billigare, men det skall alla veta, att det slarvas just med de små hushållen, det behövs bara, att de vilja resa hem på semestern eller behöva något nytt i klädvåg, så sitta de i sina kokvrår och äter smörgås vid alla tider på dygnet.

— Och de som alltid äta ute?

— Ja de äro ett kapitel för sig, ett ganska dystert kapitel, förresten. För alla de förstörda magar, vi ha fått ta hand om häruppe, och fröken Lindholm kastar en nöjd blick omkring sig på Kontoristföreningens sällsynt ljusa och hemtrevliga lokaler, där just ett otal kontorister med ett glatt kniv-och-gaffel-skrammel göra allt för att vederlägga, att de försumma något i dieten.

— Det är ju alldeles naturligt, att de bli fördärvade, för med ute-ätandet följer så gott som ofrånkomligt, att de äta vad som helst var som helst och när som helst. För att inte tala om matkvalitén. Förresten kan det aldrig vara nyttigt att sitta och

(Forts. sid. 793.)

Smörgåsar vid alla tider på dygnet.

TRE SKALDINNOR

Av

Gustaf Näsström.

Amalia Björck.

OM MAN I DEN MODERNA LITTERATUREN framför allt söker vittnesbörd om nutidens mentalitet, har man större utsikt att finna de nya och även centrala dragen i lyriken än i prosan. Med få undantag plöjer den nutida svenska romanen med nittotalismens kalvar. De flesta och delvis även de bästa romanförfattarna röra sig alltså inom landsbygdens och småstädernas miljöer och verka tämligen främmande för den motoriserade epok, vari vi molens volens hava vår varelse. Och dramat, som alltsedan 1800-talets senare del betraktats såsom tidsidéernas eget forum, ligger f. n. tämligen öde i vårt land.

Lyriken återigen, som på senare år intagit en rangplats bland sina systrar i musernas krets, har till följd av vissa formupplösande tendenser blivit en relativt tjänstvillig förmedlare av tidens ropande röster. Betecknande nog är det centrallyriken, som kommit att dominera. Jaglyriken kräver icke längre någon genomarbetad form utan ursäktar den bristfälliga avslipningen och rimmens missljud med ett övermått av omedelbar känsla och het inspiration.

Man begår visst icke någon oartighet mot damerna, om man finner det helt naturligt, att just de kvinnliga poeterna funnit denna formella upplösning inom lyriken tacknämlig för sina syften. Den oblodiga revolution, som krossat patriarkalismen i vårt samhälle, har försatt kvinnan i en etiskt och socialt ny situation, och det första glada frihetsmedvetandet har öppnat uråldriga fördämningar för en flod av kvinnlig hänförelse, erotisk trånad, upprorsanda, melankoli och socialt patos. Höst och vår väller det fram nya lyriksamlingar, inför vilka den konservativa mannen stundom känner sig konsternerad och kanske rentav, den arga skalk han är, en smula blyg. Framför allt inom den erotiska lyriken ha de kvinnliga strängarna bringats att ljuda vida djävare och hänsynslösare än någonsin de manliga. Därmed har, om man så vill, en anknytning skett till traditionen från den sörjande turturduvan Hedvig Charlotta Nordenflychts poetiska kärleksbakter, men därmed har jämväl, och det är viktigare, den nutida kvinnliga lyriken ofta

Skaldinnorna äro särskilt flitiga på senaste tiden, flera nya namn börja framträda inom lyriken. Iduns anmälare presenterar här tre lyriska damer, varav två för de flesta äro tämligen nya bekantskaper på området.

blivit vida blodfullare, hetare och mera oförblommerat uppriktig än den ibland ganska tillknäppta och strama manliga dikten.

Om man vill göra ett tvärsnitt genom de kvinnliga lyriska uttrycksmedlen under den senaste mans- (eller rättare sagt kvinno-) åldern, kan man med fördel göra det hos de tre damer, som bilda ett lyriskt kollegium i denna avhandling. Av dem representerar Sigrid Elmlblad det äldsta skedet, Amalia Björck den verksamma medelåldern och Maj Hirdman den trånsjuka ungdomen.

När Sigrid Elmlblad för något år sedan avled, bortgick en i all sin begränsning sensibel och förfinad kulturpersonlighet. I sin diktning framträder hon med sin blida melankoli, sitt natursvärmeri och sin naiva charm såsom en äkta dotter av det nittonde århundradet. Den diktsamling, som publicerats efter hennes död, bär den uttömmande och samtidigt tidstypiska titeln »Dröm och längtan» (Almqvist & Wicksell) och hela samlingen varierar det stämningläge, som anges i den inledande dikten »Höststämning»:

”Vi sitta stilla vid varandras sida.
Likt gula flingor bladen kring oss falla.
Du trycker varmt min hand — men frostigt kalla
jag känner dina fingrar. Ser du, vän,
nu draga vårens svalor bort igen.”

Ålderdomens skyggt kvardröjande romantik och tillbakablickande sentimentalitet, dess trötta visshet om illusionernas ingiftighet, dess hjälplösa ånger över att i vaga drömmerier ha försuttit verklighetens chanser och dess vädjande tillförsikt till ett högre och renare liv bortom döden, det är vad som förmår Sigrid Elmlblad att in i sitt sista år ge rytmisk form åt sina känslöstämningar. Hon besatt en grundlig metrisk skolning, som bl. a. utnyttjades vid översättningar av ett stort antal operatexter och lyriska dikter, men denna skolning lät henne också så helt finna sig tillrätta i lånade uttrycksmedel, att hon ej bragtes att utveckla en personlig lyrisk stil.

Hos Amalia Björck i »En människas röst» (Bonniers) är däremot den formella nydanarhågen starkt iögonenfallande. Hennes pegas avbetar den lyriska vokabulärens utmarker med en sprakfåles oregerliga hunger. I sin senaste diktsamling, »En människas röst», lyckas hon bl. a. skapa två nya rim på det kanske icke särskilt poesimättade ordet villkor. Det går till så här:

”Nu griper målarn efter färg, men kan ej härma här
på några villkor.
Nu sällas över Siljan genomskinligt blå
och underskåra dilkor,”

Maj Hirdman.

och molnen le som Leksandskullor
under vita, lätta hilkor.”

Carl David af Wirsén skulle nog ha fällt en krokodiltår över slika, minst sagt villkorliga rim, även om han vetat, att dilkor betyder aklejer och hilkor huvuddukar. Men det är något vinnande frimodigt i denna skaldinnas rutschiga gåpåaranda. För henne är språket en bilderbok med många nya och överraskande slingor och krumelurer, och hon slår omkring sig med metaforer som en cirkusdirektör med sin chambrière och gläder sig barnsligt och stolt åt snärten. Hon kan också bullra som ett helt cirkuskapell med hejande bravur och schvung, såsom i dikten om Trollhättans hästar. Först de kuvade:

”Kraftstationens kraftmaskiner,
åtta mäktiga turbiner,
hava gjort sitt verk.
Var turbin har underkuvat,
fångat, bundit och betvingat
tiotusen vilda hästar.
Åttitusen vita hästar,
näckens vackra vita hästar,
draga nu sitt ok.”

Och sedan de okuvade:

”Hundratusen vita hingstar,
dristigt, övermodigt stolta,
vilda, farliga och sköna,
vrenskande ur vita nosar,
spetsande med vita öron,
krämmande med vita mankar,
stegrande emot varandra,
stundom osams sinsemellan,
jagande i kapp framför sig
hundratusen silversten,
skälvande i breda bogar
och i muskelrunda länder,
än i fruktan, än i längtan
framåt genom Helvetsfallen,
framåt bortom Hjärtats udde
under Flottbergsbron.”

Så bravurmässigt har den svenska Pegasen icke skenat åstad, sedan Ossianilsson i första sin ungdom trummade marschern om Kitcheners jakt och om Neros gästabud.

För min del hyser jag djup sympati för en dam, som skriver frejdig och rivande vers om en modern kraftstation. Det tyder på en sund och härdig hemmastaddhet i tiden. Amalia Björck tycks förresten vara lika hemmastadd i livet som i dikten. Det gäller om henne vad Anna-Maria Lenngren sade om sig själv: hon är nästan aldrig

(Forts. sid. 793.)

Oumbärlig för rik
blomsterproduktion är

NUTRIGÉN — det för krukväxter
nödvändiga närsaltet.

Finnes i alla frö-, färg- och kemikalieaffärer från kr. 0.75 per burk.
TEKNISKA FABRIKEN JOFUR, STOCKHOLM.

En del av Spantekows slottsbyggnad.

Spantekows ruiner, där en trädgård nu frodas.

SLOTTSHERRN OCH DAGLÖNARN HAND I HAND

ETT TYSKT FAMILJEGODS, DÄR GAMMAL PATRIARKALISK ANDA LEVER OSTÖRD KVAR.

ÅR 1839 SKREV GREVE OTTOMAR von Schewrin till en vän och släkting: »Namnen Schwerin och Spantekow dyka samtidigt upp ur forntidens dunkel och ha nu i snart tusen år varit förbundna... Man känner till Spantekow endast i egenskap av vårt familjegods och vet icke av någon föregående ägare. Vi ha alltså ursprungligen och till följd av Guds nåd besuttit det under ett längre tidsskede än flertalet furstefamiljer sina troner...»

Man är i vår demokratiska tid fallen för att underskatta det värde, som ligger i gamla traditioner. Jag får erkänna, att det först var med någonting liknande förvåning jag märkte vilket överväldigande intryck den åldriga familjeborgen gjorde även på oss, söner och döttrar ur forskningsringen. Det låg något i blotta luften där, som talade om tider, då man hyllat andra gudar än nu, då Konungen, Åran, Släkten voro heliga ting och då Familjen stod som ett mäktigt block i goda som onda dagar. Något av denna anda är det, som ännu år 1928 vilar över det gamla slottet Spantekow och som i sin stämning fångade alla dem, vilka från när och fjärran kommit tillsammans för att fira vår släkts 750-årsjubileum.

Spantekow har mera än de flesta andra familjegods varit den fasta punkt, kring vilken släkten fylkat sig. Icke minst gäller detta den epok (1634—1833), då godset var först i den svenska släkten Stenbocks och därefter i preussiska statens ägo. Den gren av familjen, som intill år 1634 innehaft slottet, hade nämnda år utlocknat, och åtskilliga ekonomiska och politiska förhållanden, på vilka det skulle bli för långt att här ingå, vållade att godset gick ifrån Schwerinarna. De ansträngningar som dessa gjorde för att återfå sitt arvegods, bidrogo mer än något annat att svetsa dem nära tillsammans, och då Fredrik Vilhelm III år 1833 åter tillerkände släkten Schwerin Spantekow med de därtill hörande godsena Dennin, Rebelow, Drevelow, Bruckmühl, Japenzin, Strippow o. s. v., kom

En förnäm och vida bekant tysk adelsätt av vilken en gren tillhör vårt riddarhus har firat sitt 750-årsjubileum med en ställig "familjedag", som här skildras av Idums medarbetare grevinnan Marg. von Schwerin.

denna gemensamma ägodel allt framgent att ge anledning till flitiga sammanträffanden de många ägarna emellan. Så uppstodo de beryktade Schwerinska »familjedagarna», som blivit till en kär tradition inom släkten och med vissa modifikationer fortlevat även sedan slottet övergått till en enda ägare.

Jubileumsdagen den 6 juli 1928 blev minnesrik.

Över den ännu vattenfyllda vallgraven och in genom de gamla valven på borggården kör en lång til av ekipage och bilar, inte mindre än 88 Schwerinar göra i dag ett besök i sina fäders borg. Man påpekar för oss svenska släktingar hurusom de gamla ruiner, bland vilka på så utomordentligt vackert sätt en terasserad trädgård blivit anlagd, äro minnen från en annan och mindre vänskaplig svensk invasion — det var i strid mot svenskarna, som borgen delvis blev nedskjuten.

Samlingen äger rum i den s. k. »remter», en gammal riddarsal i källarvånigen, bibehållen i sitt ursprungliga skick. Där avhandlas enligt mönster från de ovannämnda

»familjedagarna» en hel del frågor av gemensamt intresse för släkten, och från de svenska bärarna av namnet överlämnas ett album innehållande bortåt ett hundratal fotografier av gamla familjeporätt.

Sedan styres kosan i ordnade led ut i den härliga gamla parken. Vid ett »Denkmal», där envar av godsets söner, som stupat på slagfältet, erhållit en minnessten, stå alla byns och gårdens olika föreningar uppställda. Kriegerverein är där med veteraner ända från 1870 års krig, nationalföreningen Stahlhelm, Turm-und Sportverein i sina dräkter, sångföreningen och arbetarföreningen. Här lägga vi ned en krans med tack till dem, som offrat sitt liv till hemmets och landets värn.

De olika föreningarna ansluta sig till processionen och denna går vidare in i parken, där på ett väldigt flyttblock inristats släktens vapen och årtal: 1178—1928. Dagen avslutas med »ein einfaches Abendessen». Den enkelhet, som de finaste elementen i våra dagars Tyskland i hänseende till de tunga tiderna iklätt sig som en självtagen plikt, är icke en enkelhet till namnet. Den genomföres strängt i smått som stort, och den skänkte vid den Schwerinska familjefesten en alldeles särskild värdighet åt samvaron i den gamla borg, där varje vrå är genomträngd av en kultur, som vuxit sig hög under århundraden och som lever oberoende av ytlig elegans.

Vad som redan i början av min vistelse på Spantekow slog mig med en viss häpnad, nämligen att den socialistiska arbetarföreningen på eget initiativ var närvarande vid den stora familjehögtiden kom att te sig som något alldeles självklart, då jag senare trängt mera in i den anda och den samhörighetskänsla mellan hög och låg, som råder på godset. Få ting ha imponerat djupare på mig än dessa tyska anförvarters arbetssamhet, enkelhet och gemenskap med folket. Jag iakttog samma sak inte bara på Spantekow utan även på alla de andra gårdar vi besökte. Icke endast sonen,

(Forts. sid. 795.)

Spantekows husfolk och gäster samlade.

Vid boken eller i vänners sällskap

är **CAP Turbanpraliner**
alltid en god tillgång

1 kg. 7:— 1/2 kg. 3:50 1/4 kg. 1:85 1/8 kg. 1:—

En av de många kyssar kronprinsessan fått utdela på sin resa.

DEN SÖTASTE AV PRINSESSOR...

KRONPRINSESSAN ASTRID PÅ ERIKSGATA GENOM BELGIEN

Kronprinsparet av Belgien har gjort en resa genom sitt land, en sannskyldig triumffärd, varunder kronprinsessan erövrat allas hjärtan. Här skildrar en korrespondent fursteparets intåg i den gamla förnåma staden Brügge.

I TRYCKANDE HÖGSOMMARHETTA men under samma oändligt klarblå himmel, som van Eyck älskade att måla, har Belgiens kronprinspar gjort sin »joyeuse entrée» eller, som det heter på flamländska, sitt »blijde intrede» i Brügge. Detta är endast ett i den rad av dylika, som det unga furtesparet denna sommar gjort i Belgiens främsta städer. Dessa festliga intåg följa en urgammal tradition, i detta fall ha de fått en alldeles särskild hjärtlighet. Alla ha hört så mycket förtäljas om den väna prinsessan från Norden — nu är tillfället kommet att se henne i verkligheten och hälsa henne välkommen till den egna staden.

Så är det också feststämning i Belgiens vackraste stad i detta eljest så tysta Brügge, där nutidens små idyller vila tryggt i skötet av det förgångnas storhet. Redan tidigt på morgonen myllrar det av människor på Brügges gator. Vid tiotiden anländer det kungliga extratåget från Ostende. Stadens myndigheter möta och den officiella mottagningen äger rum. Kronprinsparet träder ut. Prinsessan är förtjusande i en ljusgrön klädning och en pärlgrå hatt med fjädrar — en smula solbränd, graciös och leende som alltid. Musiken spelar, folket jublar och ropar: »Vive le prince!» »Vive la princesse!»

Den kungliga kortegen sätter sig i rörelse. Den följer Rue de la Monnaie i riktning mot »la grande place», som är stadens centrum. Platsen är stor — alldeles för stor för en stad med Brügges befolkning — men i dag är den fullpackad med människor. Under obeskrivligt jubel passerar den kungliga vagnen. Prinsessan ler och hälsar, blommor lyftas upp i vagnen, och blommor regna ned över det unga fursteparet.

Den stora platsen är ett enda hav av flaggor och vimplar. Och där är den svenska flaggan! Inte endast på den stora platsen och på stadens officiella byggnader — man möter den överallt! Det är en upplevelse — ja för en person, som sällan vistas hemma, en stor upplevelse att vandra omkring i en främmande stad smyckad med vårt lands blågula dukar. Och jag måste tänka på nu som vid så många andra tillfällen under mina besök i Belgien, hur mycket detta furstliga giftermål gjort för att närma de bägge folken och uppväcka ett ömsesidigt intresse och förståelse.

Från borgplatsen beger sig kortegen till katedralen. Det är icke ett långt stycke att passera, men det går sakta! Gång på gång måste vagnarna stanna för att prinsessan

skall mottaga blommor. Det är damer, som räcka magnifika blomsterbuketter, eller stolta föräldrar, som hålla upp sina barn, vilka överlämna sina blommor och till tack få en kyss av prinsessan, som ju också är den unga modern. Det är en sann fröjd att iakttaga den säkerhet och den grace, som präglar hela hennes uppträdande, och hur hon bifogar en handgest avsedd för alla med en blick och ett leende, som tycks nå var och en. Efter besöket i katedralen vidtager lunchen i guvernörspalatset med ett hundratal inbjudna. Här

En trevlig pojkdräkt

finner den handarbetsintresserade läsarinna bl a. på Iduns handarbetsida i den detta n:r medföljande bilagan. Vidare ett nytt korsstygnsmonster, förslag till lätttydd vardagsduk m. m. Dessutom Husshållssidan med en höstlunchmenu o. följetongen.

Fru Aina Tornberg, född Setterborg, maka till chefen för den svenska Spetsbergsexpeditionen kapten Egmont Tornberg. (Porträtt från Jensens atelier.)

efter beger sig kronprinsparet till fots till borgplatsen där en tribun uppförts framför rådhuset. Yrkeskorporationer, skolbarn, scouter tåga förbi med standar och musikåkärer. Till sist kommer i en vagn förspänd med sex hästar »Brügges jungfru» omgiven av sitt hov och iförd en praktfull skrud en sagoprinsessa, som bringar den riktiga prinsessan sin hyllning. Samtidigt överlämnar hon stadens hedersgåva buret på axlarna av två pager — en i alla detaljer utförd reproduktion av ett handelsfartyg från det sextonde seklet. Denna gåva är icke endast ett vackert och dyrbart konstverk, den är symbolen för stadens förhoppningar, att den unge fursten, som en gång skall bliva Belgiens konung, alltid måtte ha i tankarna utvecklingen av den hamn och den sjöfart, som en gång skapade Brügges storhet, och som staden hoppas även skall skapa dess framtid.

Härefter kommer turen till Brügges fattiga kvarter; kortegen passerar den långa Rue des Carmes, där en väldig äreport har rests. Och här är jublet om möjligt ännu större. Här blir också den riktiga prinsessan en sagoprinsessa! Så vidtager ett besök i S:t Sebastians skyttegille. Ett dylikt finnes och vanligtvis med samma namn i alla städer och otaliga platser i Belgien. Att skjuta med pil och båge är icke endast en nationalsport i Belgien utan även en sport med urgamla traditioner. Men av alla dessa skyttegillen är det förnämsta och mest anrika just detta i Brügge, som ännu är inrymt i sin vackra lokal från femtonhundratalet. Numera är det mer en exklusiv klubb, där stadens fäder några gånger i veckan och under mycket joviala former motionera sig med pilbågsskjutning.

Och så är det furstliga besöket i Brügge snart över och ett minne blott, men ett minne, som kommer att leva länge i staden. Prinsessan Astrids namn är på allas läppar och av den enkla orsaken, att hon vunnit allas hjärtan.

På kvällen är staden illuminerad. På klocktornets krön tändes en lysande ljuskrona, som lyser vida över Flanderns slätter. Det finns en gammal sägen förknippad med detta krön: då Brügge var den vackraste av städer, kunde dess klocktorn icke förbliva utan krona. Men folket i Brygge, som helt och hållet lever under intrycket av dagens händelser, säger i stället: »Astrid est la plus jolie des princesses.» De som tala franska. De andra — och flertalet — säga: »Astrid is de schonste van prinsessen!»

CURT MUNTHE.

E N U P P H Ö J D D A M

FRU FRÖBERG, ÅRETURISTERNAS GODA HUSTOMTE UNDER 35 ÅR.

ATT UNDER TRETIOFEM ÅR troget och med glädje tjäna samma yrke, hem, fabrik eller vad det än är, brukar belönas med tal, medaljering etc. Fru Margareta Fröberg har nu under 35 år tjänat på Åreskutans topp.

Hur hon började?

— Jo det var så att jag hade en sjuklig man, smått om pengar och det lilla torpet vi ägde (tre kilometer bortom Åre) kunde ej giva livsuppehälle.

Visst kunde jag gått i gårdarna som hjälp, börjat med tvätt eller dylikt, men fjällen lockade och så var det väl berganden som en natt viskade i örat att det kunde vara något för framtiden att servera kaffe uppe på Åreskutans topp till fjällvandrare. Det var ej så många som vågade sig dit på den tiden, ty den nuvarande lilla bergbanan existerade ej då.

Ja, det var för trettiofem år sedan som fru Fröberg för första gången ränslade sin ryggsäck och vandrade upp till skuttopen med primuskök, en butelj med grädde, socker i en strut, några kaffekoppar samt en kaffekittel och en del annat grej. Mannen bar en fylld ryggsäck han med.

De voro inte väl uppkomna på toppen förrän det kom några turister efter dem. Och det blev glädje då de fick se att de kunde få kaffe, säger fru Fröberg. Allt vi hade med oss i ryggsäckarna gick åt, så det var bara att gå hem igen och börja baka för att ha med till nästa dag.

— Först skulle ni gå ned till själva Åre och sedan de tre kilometrerna till er stuga?

— Ja visst det fanns väl ingen annan råd. Fru Fröberg ler sitt lilla fjällbundna leende, till hälften skälmskt, till hälften svärmodigt.

— Det vart så att vi tågade dit upp alla dar, men till slut förstod vi att det var för lite med bara ett primuskök. Så gubben min och jag vi tog och bar dit upp till toppen träribbor och stolpvirke, spikar, hammare och några säckar, för nu ville vi bygga oss ett kök.

Inte blev köket stort, men det skyddade för värsta stormen liksom snö och regn. En säck hade vi till dörr, fönster fanns inte annat än en springa framme vid ena väggen. Lågt var det förstås i taket, så inte kunde man stå rak där inne.

Ibland kunde det ju hända att det blev så styggt väder så vi int' kunde gå ned utan måste ligga kvar. Vad vi låg på? På träbänkarna förstås och så hade vi ryggsäckarna under huvudet. Många gånger låg jag alldeles ensam där uppe. En kväll kom en stor svart ful karl uppstampedes. I handen höll han en stor käpp och vid bältet satt en stor slidkniv. Jag vart så rädd så det klack till här i sidan. Men då viskade det just som till mig att jag skulle fråga om han sett gubben min och pojarna (jag hade inga pojkar och gubben var hemma i torpet) som gått ned till tjärn för att fiska. Och så frågade jag förstås om han sett dem. Den hemska karl'n

Fru Fröberg vid sin lill-stuga på Åreskutan, där hon nu residerar och serverar.

Författarinnan Rosa Fitinghoff har efter orden nedtecknat en liten jubileumsintervju med en bekant till alla Åreturister — jubilarer är väl värd honnören!

såg lite fundersam ut, men han gick inte utan satt kvar hela natten och fram på morron frågade han om inte karlarna snart skulle komma hit från fisket sitt. Just då hördes hojande röster nedanför bergknallen och strax efteråt kom en skara turister. Jag vart så glad så jag dansade ute på berget! Då lommade karlen bort.

En annan gång var jag så trött av nattvak, värmen och den tunga bördan jag bar på, så då jag var på Svartberget satte jag mig att vila och somnade och vaknade inte förrän några turister kommo stampande.

Den största skräcken jag haft på skutan var dock en sommar då flickan min var på skutan och inte kom hem till kvällen och snöstormen kom farande fast det var i juli månad. Jag tog gubben min med och så vandra vi dit. Fast jag tycker jag kunde hitta till var sten där uppe var det svårt att finna vägen. Klockan två på natten kom vi äntligen fram. Då låg tösen och sov i köket under en skinnfäll.

Under krigstiden fanns det ingen som

Ett celebret par i Glozel.

Känner ni igen henne? Ja, det är författarinnan Marika Stjernstedt. Och gubben hon håller under armen är bonden Fradin,

den omstridde upptäckaren av de beryktade Glozelfyndet. Honom, hans familj och gård skildrar Marika Stjernstedt i en roande artikel i Iduns nästa nr.

KÖP IDUN NÄSTA VECKA!

serverade på Hummeln. Stugan där var färdig att ramla omkull. Då frågade jag direktörn om jag fick lappa upp stugan och ha servering där. Det fick jag. I tre somrar skötte vi serveringen. Det var en bra affär! Men så öppnade de ett ångbagari och konditori nere i Åre och då vart det mig inte förunnat att få stanna kvar varken på Hummeln eller Skutan.

— Men varför fick ni inte behålla vad ni så länge arbetat för?

— Åh kära, fru Fröberg ser bort över fjällvidderna med ett vemodigt uttryck. Det är väl så kan jag tro att somliga människor liksom ska plöja upp vad andra sedan ska skörda! Se

konditoriet nere i Åre bär sig ej så bra som serveringen uppe på Hummeln och nu ska de där två liksom följas åt och då så —

Jaha — då så! upprepar jag och vi se förstående på varandra.

— Då jag inte fick vara kvar där jag var gick jag till bonden som rår om marken här och fick tillåtelse att sätta upp den här lill'stugan.

Fru Fröberg ser med berättigad stolthet på sin lilla stuga vilken ser precis ut som en pepparkaksstuga i sagböcker. Och vore det så skulle fönsterbågarna vara av polkagrisar och »skorstenar» och tak av choklad och knäck.

— Se finge jag inte vara uppe på fjället så tror jag rent jag skulle ledas ihjäl för fjällen ger liksom ro för sinnet. Hit till andra stjärnan komma också så många turister. Det är som om de trivdes så gott!

Det är rätta ordet. Fru Fröberg har en förmåga att ordna så att man trivs. Och hur underbart är det ej där uppe vid lill'stugan strax ovan andra stjärnan och just vid gränsen där skogen slutar och den vilda fjällvärlden tager herraväldet!

— Se, säger fru Fröberg med sitt mångtydbara lilla leende. Inte är det Skutan och inte heller Hummeln, men ändå är jag uppe på själva Åreskutans berg. Och det goda skutkaffet, det har jag tagit med mig och serverar här med.

Fru Fröberg glömmet att tala om »myltgröten», läckerheten av hjortron och tjock tjock grädde, som gästerna här kunna få frossa av.

Fru Fröberg har troget arbetat på den post hon för trettiofem år sedan började. Nu är hon sextiotre år och rask som den duktigaste ungdom vandrar hon med sin tunga ryggsäck dagligen upp till den lilla sagostugan vid skogsgränsen. Det är sällan hon unnar sig lyxen av att åka upp eller ner i bergbanan!

Såsom en röst ifrån tusen och åter tusen, ja ifrån oräkneliga skaror av turister som under dessa trettiofem år njutit av fru Fröbergs goda kaffe, känt skyddet av hennes omtanke sändes här ett ärligt tack samt önskan om fortsatt arbetsglädje i den egna lilla stugan ovan skogsgränsen.

ROSA FITINGHOFF.

H O S F R A N K R I K E S

BOURDELLE SOM MÄNNISKA OCH LÄRARE OCH ETT

Madonnan och barnet.

DEN STORE MÄSTAREN I FRANSK konst av i dag är Bourdelle, skulptören. Varje konstintresserad, ja, varje kulturintresserad, som kommer till Paris, längtar att få se hans arbeten, hans ateljé, honom själv, och för fransmännen är han deras Milles, deras nye Rodin.

Emile-Antoine Bourdelle nedstammar nästan direkt från sydfranskt herdefolk. Hans far var inom släkten den förste, som utbytte vallandet mot någonting annat, tog en bondkvinna med sig och flyttade in till Montauban, där han skaffade sig ett litet namn och en liten inkomst som träskulptör. Rikare blev han emellertid inte än att sonens slit för existens på egen hand måste börja mycket ti-

Kanske känner ni till den store franske skulptören Bourdelle, kanske inte? I vilket fall kommer denna skildring av honom och hans ateljé att fånga läsarens intresse. Bourdelle är jämte Milles vår generations störste på skulpturens område.

digt. Emile drog till Paris, medförande just ingenting utöver en föresats — att varda något stort, närmare bestämt skulptör. Konstnärsdrömmar låta sig dock som oftast realisera på omvägar, och Bourdelle fick först springa kring och leta efter ett arbete att leva på. Han anställdes omsider som tecknare i ett bokförlag, där han levererade illustrationer. Men när han alltför väl märkte att detta inte var vad han ville övergav han resolut förlaget och tog itu med långa och svåra studieår. Så svåra i lekamlig måtto att han på nytt tvingades kapitulera — och inledde nu en aera som pastellmålare av barn- och kvinnoporträtt. Där tjänade han förresten pengar och gjorde succés. Beställningarna strömmade in och konstkrönikörerna placerade honom bland tidens bästa porträttartister. Så långt kommen bröt han för andra gången tvärt över med vad som kunde se ut som en karriär. De knappa upplysningar Bourdelle hittills givit om sitt liv, berättar tydligt åtminstone en ting — att han aldrig varit rädd för att »börja om igen.»

Det är nu han går som lärjunge till Rodin, ett lärjungeskap, som under många arbetsfyllda år växte ut till en intensiv beundran. Till en stark och hel vänskap och

till en fast övertygelse — att här var heller icke den för honom framkomliga vägen. Insinuantä tolkningar av Bourdelles brytning med Rodin ha icke sagnats men en gång inne på det kapitlet blir Bourdelle het. »Det är icke sant, som det har påståtts, att det någonsin rådde fiendskap mellan oss bägge, mästaren och mig, den forne lärjungen.

Lika litet sann var den länge repeterade legenden att »jalousie de métier» drev oss isär, fortsätter han. En meningsskiljaktighet om oväsentliga ting har aldrig förekommit, kunde icke förekomma mellan oss. Jag tvekade ihärdigt innan jag lämnade Rodins ateljé — men jag vände och gick tillbaka till ensamheten den gången, som jag gjort det förr, ledd allenast av den orubbliga tron, att jag kunde och borde skapa något, som blott var mitt, som var anhängigt blott av min kraft och min vilja. Och samtidigt visste jag bäst själv, vad detta steg skulle komma att betyda, att åter ensam utan något som helst »stöd» utifrån taga fatt så gott som från begynnelsen igen. En tid haglade det missnöjda kritiker över mig och allt vad jag gjorde. Jag dög varken på officiellt akademiskt håll, eller hos dem, som dekreterade vad som ur modern konstsynpunkt var antagligt.

»Ulvaläten» tystnade naturligtvis efter hand, men det är inte längre se'n än att man mycket väl kan minnas det.

Nu är Bourdelle en man på bra mycket över de sextio men lika rastlöst verksam som han alltid varit. Om Gustaf Vige-

»Skulpturen och arkitekturen», i Théâtre des Champs-Élysées.

land berättas att han när han skulle gifta sig ville ha vigseln undanstökad tidigt på morgonen så att han sedan ostörd kunde använda hela dagen i sin ateljé. Hans franska kollega står honom icke efter i flit. Sommartid är han med solen vid sina cavalletter och hans »normalarbetsdag» slutar sällan före klockan åtta på kvällen. Därjämte leder han skulpturavdelningen i Colarossi-skolan och undervisar regelbundet ett tjugotal elever på Paris' stora Gobelinværkstad.

En av hans elever har förresten redan skrivit kapitlet om »Bourdelle som lärare». Och det är sannoligen icke den minst fascinerande sidan av denne mästares gärning. Många tredagar har jag sett honom i eld och lågor hos Colarossi, icke föreläsande utan sna-

Dörrarna

till Konsumtionsföreningen stå alltid öppna för dem, som vilja ordna sin hushållning rationellt.

NYE RODIN

BESÖK I HANS ATELJÉ.

rare predikande om skönhet, linje, liv. Och när han sedan inspekterade sina lärjungars arbeten kunde det hända att han i hänförelse inför någon sak, som grep honom — modellerade om hela studien. Allt under det han konstaterade att detta var en ovanligt lyckad och hoppingivande talangprodukt. En gång kom han i smoking — han skulle på middag efter lektionstimmans slut. Han fick aldrig vara med på den middagen. Han hade glömt att taga arbetsskjorta utanpå festdräkten och vid slutad rond var han så nedsmetad av lera att ett officiellt middagsbord omöjligt kunde godtaga honom i den formen.

Vad Rodins ateljé var (om den har t. ex. Ellen Key en gång berättat), en den franska skulpturens storkyrka, det skulle Bourdelles arbetssalar i den lilla Impasse du Maine ha blivit — om de ej voro och äro så svårtillgängliga för yttervärlden. Det dröjer i de flesta fall mycket länge innan man på allvar släppes in, men väntan lönar sig. Där inne står ännu den väldiga ryttarstatyn av den argentinske folk- och republikhjälten Alvear. Den skall snart lämna Europa, ett Europa, som gunås har gott om ryttarstatyer men där de konstnärligt tillfyllestgörande äro i erbarmlig minoritet. Det som en stor hjältedikt tänkta och formade monumentet över Adam Mickiewicz avvaktar sin slutliga fullbordan för att sedan resas i Polen till åminnelse av landets frihetsstrid. I ett hörn ler Anatole France sitt världskloka löje mot doktor Koeberlés goda samariterögon. I salen bredvid tronar Penelope i sin klassiska attente, där lyfter den heliga jungfrun sitt gudagivna barn mot skyarna. Hallen under salongens kupol, som efter Rodins död givits Bourdelle, med den självfallne arvtagarens rätt, till besittning, förvandlades för ett par år sedan av denna Vierge à l'enfant till ett tempel.

Drömmen i verklighet.

— EFTERSOM DEN ÄR RAR, SÅ kan det inte vara den.

Det är växter. Det ska samlas växter. Och som vi inte är unga föräldrar, är vi nervösa för de första 25—30 växter barnet ska ha till hösten och det är vi som samlar dem.

Jag kliver i lera, det är ju alltid vått, med mina ganska fina skor, ty vi hedra oss själva och gå ut som till blott promenad, och muttrar och rasar över mig själv, som inte kan lämna ungen åt hennes öde och låta henne själv svara för sina plikter. Som vi fick göra på vår tid. Jag kliver alltså i lera och hämtar hem diverse plister och epilobium och allt det där, som förresten på ett förunderligt sätt vaknar ur minnet. Och med pincenez på näsan sitter pappan och exminerar rariteterna, de ytterst allmänna plantorna. Och ungen ligger på knä på en stol och tar förstrött del av det hela. Och så vädjas det till mig, som inte behöver pincenez — men ändå blir bet på »stift med pensel» och stipel — aldrig hörde väl vi talas om »stipel?» Jag klarar

Monotont men därför icke mindre rättvist påminna tidningarna varje år om att Bourdelle ännu icke är företrädd med ett enda friluftsvverk i hela Paris. Hittills är det utländska uppdragsgivare, som fått lägga beslag på hans skapelser. De som icke komma in i hans ateljéer, måste nöja sig med de två huvuden, som Luxemburmuseet förvärvat samt Champs-Élyséeteaterns helt säkert enastående dekoration av Bourdelles hand.

Den beryktade bysten av Anatole France.

mig långa stycken med hjälp av det uppdykande minnet. Men så kör det fast. På något som jag alltid obestämt kallat »kamomill» och som ränner upp i långa stånd överallt på tomten. Kamomill står inte i floran. Det tycks hänga på om fruktämnet ska vara med fjäderpensel eller med hårpensel. Vi stirra så ögonen tåras genom förstoringsglas och genom ett charmant mikroskop à 3:50, ett verkligt fynd, som ni bör be fru Shopman skicka er, men allt flyter ihop för oss och händerna börja darra av nervositet och svettpärlor spricka fram i våra pannor.

Då blir åtminstone jag, plötsligt som en moder från 1700-talet, så sträng.

— Fram med grammatikan! Sitt rak! Sitt stilla! Fumla inte. Passé antérieur av être?

Jag kan svära på att passé antérieur inte fanns på min tid. Men conditionnel subjunctif däremot fanns, det låter vackert och

Emile-Antoine Bourdelle.

Men ännu fattar Bourdelle någon gång även ritstiftet. Och under studier i den sönderskjutna Reimskatedralen vintern 1919—20 kommo hans underbara Reimsakvareller till. Den som en gång fått bläddra igenom denna kartong glömmar aldrig »Reims' martyrium», det gripande kapitel i krigstragedien, som här fått en levande återuppenbarelse. I sinom tid skola akvarellerna publiceras och genom dem Frankrikes mångsekelgamla kröningskyrka ge en stolt erinran om sin hemsökelses dag.

T. AURELL.

Av Vera von Kræmer.

trevligt. Sitt stilla! Svara klart och tydligt.

Det slutar ibland i tårugg — men just inte heller mer — från barnets sida och upprivna självförebåelser från min, en virvel av morallära, som jag svikit i, personlighet och kultur, pedagogik, barnet och dess lekar, död och förnyelse — på alla punkter kan jag vägas och befinnas för lätt. Eller också äro vi gripna av en slapp, skratlysten stämning, som darrar i nerverna, det kryper i oss, allt vändes till skratt, men när barnet kikar över kanten på soffan, där hon ligger och sparkar, är det för att se hur långt jag tål kallt stål och när jag ska krevera. Då skyndar jag mig att få slut på det: »J'eusse eu, att jag måtte skulle hava haft — stava till eumes! Du har hela être i läxa!» Och går ut och sliter upp ogräs på tomten. Så här års.

I hemlighet tar jag fram min gamla grammatik, som inte duger mer, Svenssons. Kan man tänka sig, det fanns både Passé

(Forts. sid. 795.)

Ser Ni flugor?

Fånga dem med
Tomtens Flugfångare

LITE SOL I REGNET!

— OM JAG ÄNDÅ NÅGON SOMMAR kunde göra allvar av min föresats att bara skaffa mig regnkläder, så sparade jag mig både besvikelse och onödiga utgifter!

Denna mycket trista men onekligen aktuellt välmotiverade sats väckte en del munterhet i det lag, där den nyligen purket utkastades av en ung dam. Hon hade naturligtvis garderoben full av skira, vackra sommartoaletter och här satt hon nu i skvalande regn och kyla utan ett användbart plagg. Ty i likhet med så många andra av sina medsystrar var hon illa rustad för regnväder — det var ju så mycket annat som nödvändigt måste anskaffas och då kom regnträkten på sista sladden, nästan som ett lyxplagg. Det vore orimligt att klandra henne därför, desto mer som hon var bosatt i en stor stad. Där åstadkommer inte regnet så stora härjningar, avstånden äro inte så långa, tillflyktsorterna mellan skurarna ligga tätt och så är det icke roligt att gå bastant regnklädd i folkvimlet, när regnskurarna strax åtföljas av solsken, som torkar upp gatorna i en handvändning. På landet, i skog och mark och på sjön ställer sig saken annorlunda, där ser man alltid välklädd ut i regnträkt och där har läderrocken och oljerocken sin givna kundkrets.

Men i sta'n måste regnträkten vara lättare, elegantare. Och en sådan träkt bör inte saknas i en välförsedd garderob. Ty finns det en hafsigare och ynkligare syn än en dam, som är olämpligt klädd i regnväder? I hatt med blommor och blader, i träkt av siden och chiffon och med små tunna, högklackade skor.

Den lätta, tunna regnkappan torde vara stadsdamens mest praktiska lösning av regnplagget. Bekvämt kan hon bära den med sig, under regnskuren sättes den ovanpå den övriga träkten och man känner sig ej ett dugg besvärad av den. Dessa tunna regnkappor finnas i olika material, mest i

Till höger: Regn- och sportträkt i brunrött Burberry och kappan i brunrött läder.

Nertill till vänster: En originell variation — regnkappan av grått impregnerat tyg med fastsittande innerklädnings av cerise räsiden, gummerat å insidan. Från N. K. (Welinder, foto.)

I mitten: En vändbar regnkappan i röd gummi fodrad med beige färgad gabardin beige färgad filt-hatt med rött vaxband. Från N. K. (Welinder, foto.)

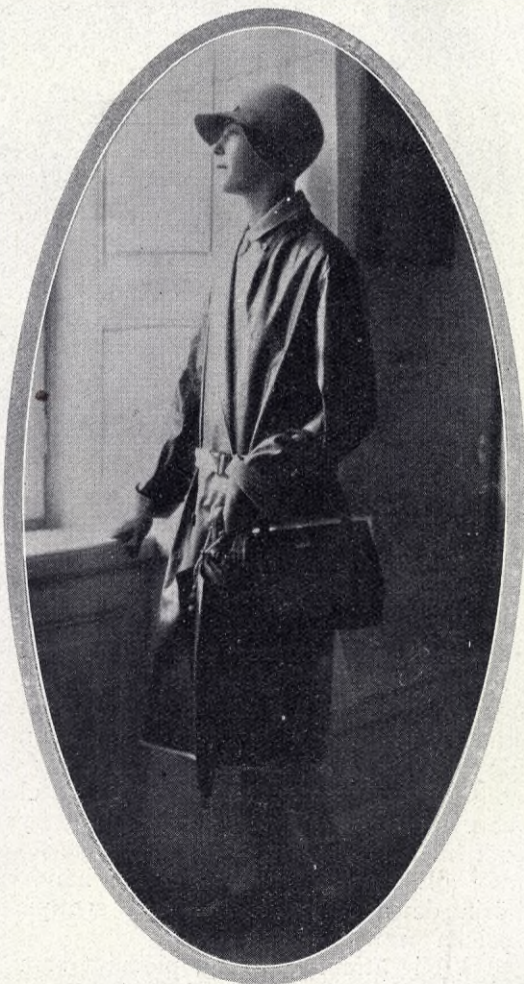
Till höger: Impregnerad röd manchestersammet är materialet i denna regnkappan. Från N. K. (Welinder, foto.)

siden, någon gång i tunn vaxduk, och modeateljéerna utveckla en beundransvärd fantasi i att komponera piffiga och överraskande modeller i glada färger. I Paris och London ser man dessa kappor i legio, mycket sällan går en dam där ut utan att ha hängt den tunna regnkappan över ax-

HUR DEN VÄLKLÄDDA RUSTAR SIG ATT MÖTA VÄDRETS OMILDA MAKTER.

sken. Men det finns många variationer därförutom att välja på, alltifrån den odödliga covercoatträkten till den impregnerade sammetsrocken. En trevlig idé är att fordra gummirocken, som gärna vil bli stel, med något mjukt, smidigt stoff. Och en lika god idé är att regnkappan göres i en glad färg. Det kan behövas att lysa upp tristheten med i stället för att med grå och smutsbruta kappor göra den ännu tristare! — e.

larna — när hon har den öppen, syns ju ändå hennes träkt eller klädning. Här hemma har dock aldrig denna regnkappan slagit riktigt igenom. Antagligen därför att kylan så ofta åtföljer våra regn och fordrar kraftigare don. Här behövs en kombinerad regn- och promenaddräkt, något som ser trevligt ut i alla väder. Den vita trenchcoaten togs därför emot med öppna armar hos oss. Den har blivit så populär att den hänger på lika mycket i strålande sol-

DET FINA HANDARBETETS RENÄSSANS

ÄVEN VÅR TID HAR SINA KLOSTERARBETEN OCH SKICKLIGA BRODÖSER

EN INBJUDAN TILL LÄSARINNORNA.

MAN TYCKER NÄSTAN, ATT MAN hör, hur det skär sig mellan de två orden — modernt och klosterarbete. Ingen miljö är väl vår tid mer främmande än klostermiljön. Klostret, en institution för lugn och frid och samlad livsföring, vad har den gemensamt med vår tid med dess fart, jäkt och splittrade livsföring.

Ett nunnekloster i arbete — man ser en solig plats inom gråa murar, med gröna grästuvor mellan vittrade stenhällar och blåa fjärlar i glittrande fladder bland djupröda rosenstånd. Och i skuggan invid åldersgråa pelarrader nunnor med blida ansikten under vita dok, sömmande i fridens nit på härliga kyrkoarbeten i guld och silver, arbeten, skapade av livslång kärleksfull möda. Är ut och är in sutto de där med skira trådar löpande mellan snabba flitiga fingrar, utan en självisk tanke på att en sen eftervärlds kvinnor en gång skulle stå i skamsen beundran inför deras verk av rofylld konstskicklighet.

Men när eftervärldens kvinnor i andakt beundrat spåren av flydda tiders kvinnliga möda och skaparkraft, måste självfallet den tanken uppstå hos dem: ha vi något av allt detta kvar, något av den anda, som ligger bakom dessa oändliga arbeten? Har vår tid något sådant att lämna efter sig till andra tiders senfödda barn att beundra och kanske avundas oss?

Ett hastigt svar på den frågan blir nej. Den kvinnliga konstskickligheten är kanske inte mindre än förr, men kvinnan av i dag har så oändligt mycket annat att fylla sin dag med, arbeten, som kvinnan av i går hade en make eller far eller bror, som ombesörjde, medan hon satt vid sybågen. Tiden har flyttat över försörjningskravet på kvinnan själv från någon henne närstående — där ligger nog främsta orsaken till, att kvinnans kulturinsats nu inte göres i konstsovnad. Vilken kvinna har väl tid med månadslångt arbete med sina egna händer, när tidens gudar var stund kalla hennes krafter till andra områden och allt formligen skriar på brådska, mekanisering och maskinisering. Klädsövnad, ja, det må vara hänt, det tjänar ju dock det ekonomiska och praktiska, men mönstergrubbel och brodering, som bara tjäna det stackars sköna!

Allt detta till trots är den gamla klosterandan dock inte alldeles död, och den dör nog heller aldrig så länge det finns kvinnor med »skönhetslängtan» eller »konstsovnad» eller vad man vill kalla det, i sina händer. Kvinnor, som ha ett oavvisligt behov att skapa skönhet i sina hem och att skapa den själv. I inte så få moderna svenska hem sysselsätta sig alltjämt husmödrar med handarbeten, som alldeles jäva en ny tids rop på hastverk och standardisering.

Som högborger och propagandacentraler för den anstarka konstbroderikonsten ha vi våra textilkolor och ateljéer. Det är Handarbetets Vänner, som i snart hundra år varit verksam för att upprätthålla och höja svensk textilkonst, det är Svensk Hemslojd, Thyra Grafströms eftr., S: ta Birgittaskolan, Elsa Gullbergs ateljé m. fl. Många av

Vår tids kvinnor ha icke en tidigare generations intresse för och skicklighet i sömmandets speciellt kvinnliga konst — det har omvittnats många gånger. Några klosterarbeten göras inte längre. Vissa tecken tyda dock på en liten omsvängning i detta förhållande, våra damer tyckas nu mera än för ex. några år sedan ha fattat intresse för handarbeten och handarbeten av en högre klass än förr. Med en allmän högre smakstandard har följt större kräsenhet på hemmets prydnadshandarbeten. Gamla tidens klosterarbeten önska vi väl icke igen, men varje estetiskt och kulturellt intresserad kvinna måste glädja sig åt utsikten att den förnåma brodernålen åter kommer till heders och att den frambringa en ny tids klosterarbeten, enklare visserligen än de gamla, men därför icke mindre smakfulla. Härnedan i ord och på nästa sida i bild presenteras några prov på dylika moderna klosterarbeten. Om bland Iduns läsarinna finnas några mästare till särskilt utsökta handarbeten skulle de säkert göra läsekretsens en tjänst och glädje med att insända sina mästerverk eller foto av dessa jämte uppgift om material, färger och sömnadsätt under adress: "Moderna klosterarbeten", Iduns red. Ett klosterarbete i varje nr och Iduns läsarinna ha snart skapat ett litet kulturarkiv så gott som något.

de damer, som nu i sina hem streta över milslånga gardinsömmar och ängsvida blomsterbroderier, ha fått impulsen till det slumrande intresset i dessa ateljéer och där sitta många små elever som forna tiders noviser böjda över fina handarbeten.

I en särklass för sig bland broderande damer stå naturligtvis våra namnkunniga textilerpeter, av vilka flera hantera både nål och ritstift. Främst i raden må nämnas Ingeborg Wettergren, skapare av bl. a. den ryktbara Visingsö-bonaden, ett jättearbete i silke, metalltråd och ädla stenar på siden — ett konstverk, som med glans upptar tävlan med vilket klosterarbete som helst. Man får innerligt hoppas att denna bonad en gång skall ges plats i något av våra muséer. Fröken Märtha Gahn i

Bröllop firades nyligen i Örnköldsviks kyrka mellan tandläkaren Gustaf Bergfors och fröken Iris Wängström, yngsta dotter till hovfotografen Verner Wängström och hans maka, född Schlander.

Svensk Hemslojd är även skicklig i broderandets konst och fru Emy Fick, S: ta Birgittaskolan, har skrivit in sitt namn i den moderna textilhistorien med flera arbeten, bl. a. den s. k. Bobergska bonaden på Nationalmuseum och en ståtlig skärm av siden, som tillhör kronprinsen.

Men även utanför yrkesdamernas led finna vi som sagt skickliga brodöser. Prinsessan Ingeborgs 50-årsdag bragte i erinran att prinsessan är en brodöser icke bara av kunglig rang. Otaliga utsökta broderier ha sömmats av henne, framför allt är det petit pointsarbeten för möbler, som hon valt till särskild specialitet. Möbelbroderiet är för övrigt en mycket populär form av handarbete just nu, trots att det väl är något av det omständligare en dam kan gripa sig an med. Godsägare E. Hallins släkt har dock lyckats kombinera detta verkliga klosterarbete med modern organisation, i det att möbels alla delar delats ut till olika släktgrenar, bl. a. arbetar fru Dyrssen, f. Hallin, på en del. En vanlig icke broderisjäl förstår ju utan förklaringar, att det fordras ett otroligt arbete, innan en hel möbel står färdig. Men det finns tusen andra broderivariationer, som ha många långa klostertimmar bakom sitt fullbordande, och dylika arbeten äro vanligare än man skulle tro bland våra damer. Friherrinnan Ellen Fleetwood har offrat tre månaders nit på en underbart vacker vit brudslöja, och inte mycket mindre tid på ett svart överkast över en lampskärm, liksom slöjan trätt på tyll. Fru Mary Reutersvärd, Tärna bruk, kan med befogad inre stolthet betrakta sina händers verk, ett ståtligt oändlighetsarbete i vitbroderi. Till de synnerligen handarbetskunniga räknas också fru Alf Munthe, som manifesterar sitt intresse för den ädla konsten i en mängd vackra arbeten — ja, tidens hastighetsjäkt till trots bleve listan på konstsovnadens tjänarinnor allt annat än kort.

Nu finns det fåvitska människor, som med ogillandets skyggglappar betrakta denna sorts arbeten och på sin höjd kosta på dem ett indignerat, »ja, visst är det ganska snyggt, men vad tjänar det till? För det första, vilka massor av bortspild och missriktad kvinnokraft och för det andra så dyrt det blir, det är ju rena rama lyxporten och för det tredje —» illviljans skäl äro legio. Det är egentligen blott två av dem, som äro värda beaktande. Äro de frukten av missriktad kvinnokraft, dessa i många fall underbart vackra klosterarbeten? Slutet på den frågan vederlägger själv början, kraft, som skapar vackra ting kan aldrig vara missriktad. Konstsovnad är konst, och har som all konst rätt att finnas och göra det dagliga grå litet brokigare och dragligare. Man kan använda sin tid på sämre uppgifter. Det andra skälet är kanske svårare att tysta ned, att klosterarbetet är en lyx utan egentligt existensberättigande. Men hur många av oss kunna förneka en instinktiv känsla av att det är en lycka så länge det finns människor, som kunna få skänka sin tid åt att göra det vackert omkring sig och oss? B. A.

MAJONNÄSRÄTTER

behöva numera icke reserveras för festliga tillfällen. Även för vardagsbruk kan majonnäs beredas enkelt och billigt med

REYMERSHOLMS KRONOLJA

Kött- och fiskrester med majonnäs äro utmärkte smörgåsrätter. Italiensk sallad och grönsaker i majonnäs äro också smakliga och dekorativa rätter. Utseendet och smaken hos en smörgås ökas avsevärt genom en klick majonnäs.

Recept å äkta majonnäs.

2 äggulor. 1/2 liter kronolja.
1 knivsudd salt. 1 msk. vatten.
1 liten tsk. engelsk senap. Vinaigre, ättika eller citrussaft.

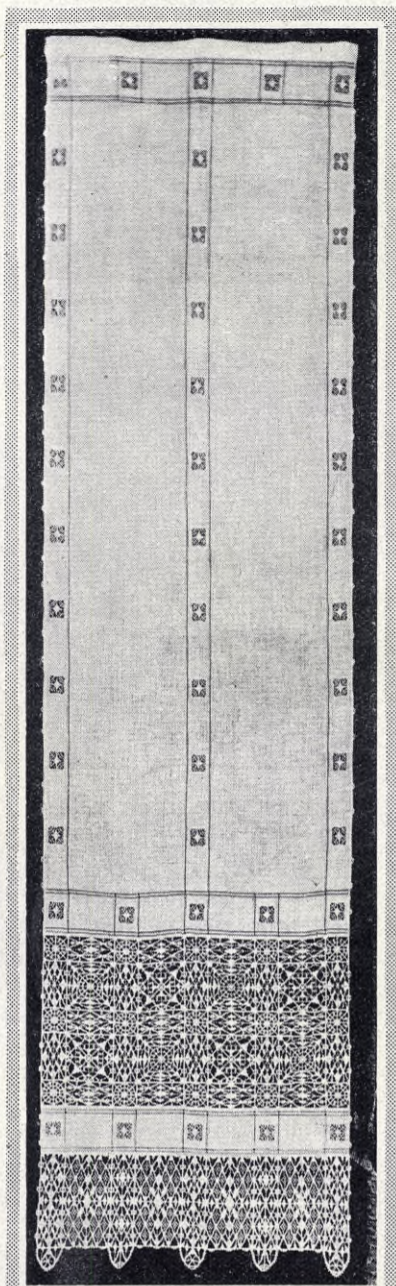
BEREDNING: De råa äggulorna, senapen och saltet blandas väl i en skål. Oljan, som bör vara kall, får rinna i en trådfria stråle från en flaska, som man håller i vänstra handen, under det man med högra handen, utan uppehåll, rör med en sked i skålen. Då och då tillätses några droppar vatten, emedan såsen lätt skär sig. När oljan är inarbetad och slut bör såsen vara jämn, slät, fast och väl blandad. Avsmakas med vinaigre.

MODERNA KLOSTERARBETEN

NÅGRA VACKRA PROV PÅ
NUTIDA FLIT.

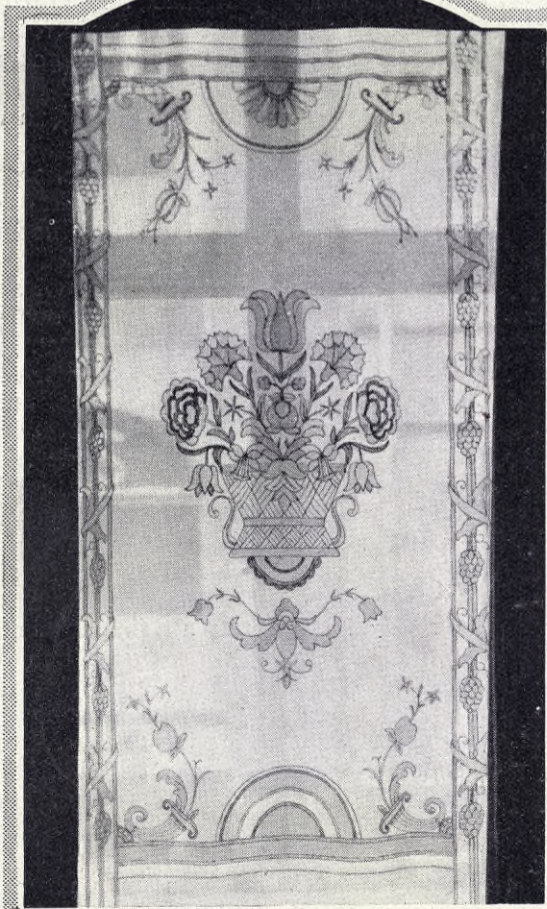

Ett sängtäck, som just nu är under arbete på Elsa Gullbergs ateljé. Det är ett utsökt arbete i applikationer och broderi i brunt, rosa och blekblått på mandelgrönt råsidan.

Den fina tyllträdningen är ett sannskyldigt klosterarbete och ses här i en svart tyllschal, avsedd för en lampa och utförd av friherrinnan E. Fleetwood. Mönster från S:ta Birgittaskolan.

Maja Sjöström har komponerat denna gardin i vitbroderi och reticellaarbete, utförd på Handarbetets vänner och skänkt till dess museum av grevinnan D. Reuterskiöld.

Ett modernt, men därför icke lättvindigt arbete - gardin med vitt broderi på handväft linne, utförd på Elsa Gullbergs ateljé och uppsatt i prinsessornas väntsal på Stockholms centralstation.

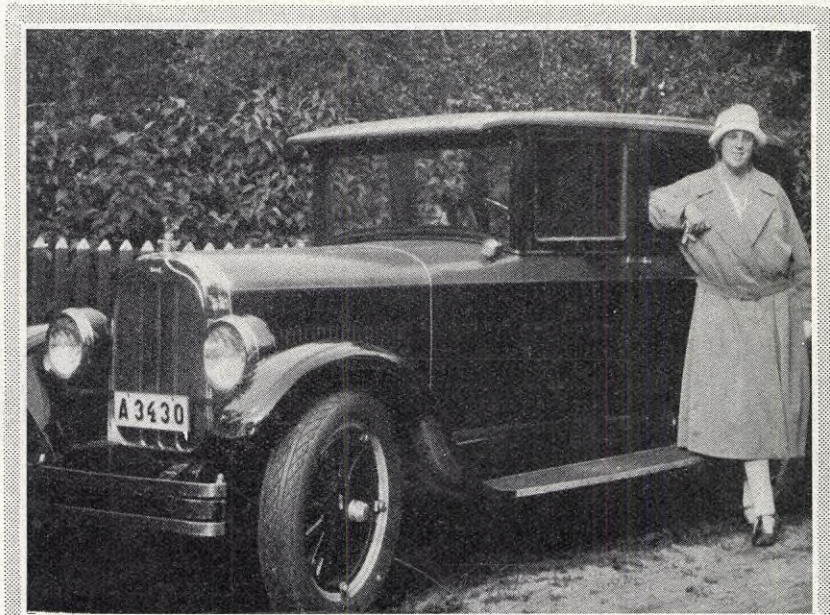

Denna kudde i schallérsöm med silke i pastellfärger på rosa siden är ett beundransvärt arbete, som utförts av avlidna fru Thyra Grafström.

THALIA I BIL

HÖSTTECKEN I HUVUDSTADEN.

Efter att det ingen sommar har varit, närmar sig nu hösten med stora steg. Ett säkert hösttecken är Thalias förhållande till huvudstaden — några av hennes tjänare lämna stå'n efter sommararbete, andra återvända efter sommarferier. Men samtliga göra det gärna som chaufförer i sina ägande bilar.

Operasångerskan Ruth Althén — även en bekant radoröst! — syns både på land och i stad i sin Chandlerbil.

Om alla chaufförer hade en sådan vägvisare som fru Inga-lill Söderman, då hon äntrar sin Dodge i amerikansk stil.

Det är en ståtlig Nash som har den äran att bli körd av en teaterdirektis och skådespelerska i samma person — fru Pauline Brunius

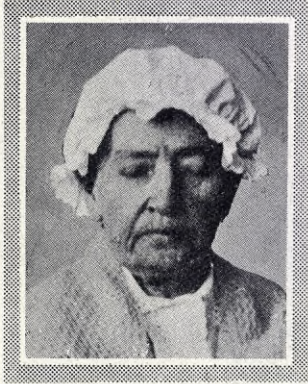

Lili Ziedner trivs utmärkt vid ratten i en här sällsynt amerikansk vagn, Marmon, men är inte glad att syssla med motorn och dess maskineri, har hon bekant.

Fru Margit Rosengren kör sin Chevroletkupé med lika stor fermitet som hon slår kullerbyttor. Så nog är hon en duktig chaufför...

IDUNS PORTRÄTTGALLERI

ALINE WALDENSTRÖM.
F. von Hedenberg, Stockholm. Änka efter lantröntmästaren i Luleå Frithiof Waldenström.
90 år den 10 augusti.

VIOLA von GREYERZ.
F. Lömgren, Norrköping. Änka efter lantbrukaren Egon von Greyerz.
85 år den 12 augusti.

AUGUSTA ÅKERHIELM.
F. Brändström, Halmstad. Änka efter kabinettskammarherren friherre Axel Åkerhielm.
80 år den 13 augusti.

EBBA MÖRNER.
F. grev. Mörner, Thorönsborg, Söderköping. Änka efter kaftenen greve G. O. Mörner.
75 år den 14 augusti.

AUGUSTA BERSELIUS.
F. Wallin, Hultsfred. Maka till f. d. jägmästaren Adolf F. Berselius.
70 år den 13 augusti.

FRIDA ROOS.
F. Bolmgren, Bor. Änka efter komministern Bertho'd Roos, Västorp, Bor.
65 år den 13 augusti.

AUGUSTA GRÉN.
Fröken, Hälsingborg. F. d. kassör och bokförare å Ljungmans juridiska byrå.
60 år den 7 augusti.

ELEONORE af SILLÉN.
F. Rosenblad, Stockholm. Änka efter kammarherren Ernst af Sillén.
60 år den 7 augusti.

GULLI HELLERSTRÖM.
F. Malmberg, Marielund, Nättraby. Maka till godsägaren Sven Hellerström.
60 år den 11 augusti.

LOUISE STEDT.
F. Edholm, Stockholm. Änka efter översten Nils Gustaf Stedt.
60 år den 13 augusti.

MARIA TROLLE LÖWEN.
F. Lagercrantz, Trollesund, Ludgo. Maka till godsägaren friherre August Trolle Löwen.
60 år den 15 augusti.

EVA von DARDEL.
F. frih. Leijonhufvud, Sthlm. Maka till f. d. översten o. sekundchefen för Livreg. gren. H. L. von Dardel.
55 år den 13 augusti.

OLGA HJELLSTRÖM.
F. Mellbin, Stockholm. Änka efter tandläkaren John Hjellström.
55 år den 28 juli.

ALFHILD UDDENBERG.
F. Ugglå, Göteborg. Maka till direktören Arvid Uddenberg, Göteborg.
50 år den 9 augusti.

ANNA NILSSON.
F. Lundquist, Karlstad. Maka till överstelöjtnanten William Nilsson.
50 år den 12 augusti.

RUTH LYSANDER.
F. Stendahl, Landskrona. Maka till sjökaptainen Gustaf Th. Lysander.
50 år den 15 augusti.

ANNA BRANDELL †.
F. Huss, Stockholm. Änka efter kyrkoherden i Skellefteå, fil. d:r och teol. hedersd:r Simon Brandell.
* 1842, † den 4 juli.

ABELA LUNDBERG †.
F. Santiesson, Djurkälla, Borghamn. Änka efter fiskeriinspektören fil. d:r Rudolf Lundberg.
* 1851, † den 25 juni.

LOTTE BRUNO †.
F. Adelsköld, Karlsborg. Änka efter överstelöjtnanten Pontus Bruno.
* 1858, † den 28 juni.

HILDEGARD BERGMAN †.
F. Hedén, Stockholm. Maka till En av de Aderton i Svenska Akademien, skriftställaren Bo Bergman.
* 1878, † den 23 juli.

EXTRA FRASICA
Postflinöror
av läcker rostad majs

ger kvick energi!

Finnes hos Er handl.
i röda och gula paket à 70 öre om 12 à 15 portoner.

DEN LILLE FRIPASSAGERAREN

AV GEORGES WESTON. ÖVERSÄTTNING FRÅN ENGELSKAN AV VERA v. KRÆMER.

HELA FÖRMIDDAGEN HADE DEN stora lyxångarens orkester spelat mitt under allt buller och allt spring före avfärden — »Manchurian Princess» skulle gå på en tur jorden runt. Medburn Taylor betraktade alla dessa, som skulle bli hans medpassagerare under fem månader, ingen av de välkända typerna saknades. Den tjocka gamla gossen i vita skor och seglar-mössa, änkan med orkidéer i sin svarta dräkt, svärmen av unga flickor med famnen full av långstjälkade rosor, bleka unga män i knickerbockers, flickan, som kom direkt från en lunch, given till hennes ära, flickan med en ny kamera — allesammans var där och allesammans vinkade och ropade hälsningar. Alla utom Med Taylor. Och dock skulle man ha trott att mången vän skulle stått därnere på kajen och vinkat farväl åt honom. Han var lång, välklädd, såg bra ut, det tycktes ett förbiseende att ingen talade till honom, ett förbiseende, som en blek flicka med röd mun tycktes vilja reparera.

— Förlåt, vad är klockan? sade hon.

— Fem minuter i halv, svarade han utan att le.

— Å, jag har glömt cigaretter, har ni möjligen...

— Nej, sade Med. Jag har piptobak, om det kan vara er till någon nytta?

Hon gjorde en liten grimas åt honom och ålade sig bort i trängseln.

— De äro inte sena att lägga ut sina krokare, tänkte Medburn med samma bitterhet han känt hela tiden. Men jag nappar inte — aldrig mer!

Nu blåste ångvislan, fartyget backade ut och Med gick ned i sin hytt för att packa upp — ingenting gav honom resans spänning, inte ens åsynen, litet längre fram, av lötsen, som lämnade fartyget.

— Det är underligt, tänkte han. Här ger jag mig ut på en jordenruntresa, som jag drömt om i årtal, och jag känner ingenting. Kanske det kommer sedan.

Men det kom inte. Om möjligt kände han sig mer överflödig — det är följden av att inte ha någon, som står och vinkar vid stranden. Han lämnade hytten, där en omtänksam steward ställt in en tallrik med frukt och en med kall kyckling, och gick upp. I rökrummet efter middagen var det fler damer än herrar, men han slog sig ändå ned i ett hörn med sin bok.

— Förlåt, vill ni bli fjärde man i en bridge? frågade en len röst.

— Nej tack, svarade han, utan att se upp. Jag spelar inte.

Förlåt, sade en ny röst, jag är en av värdinnorna ombord. Vill ni spela bridge och lära känna några damer.

Hon var inte så lätt att avfärda. Då hon gått torkade han sig i pannan.

— Händer det för tredje gången, så går jag, tänkte han. Då kom den bleka flickan från däck.

— Hur är det med humöret nu? sade hon.

Det dröjde tio minuter innan han

kunde bli fri. Då gick han ned i hytten — och upptäckte till sin överraskning att frukten och smörgåsarna blivit rörda. Han stod just i begrepp att ringa, då ett svagt ljud hördes från den smala garderoben. Sakta smög han sig dit och slängde upp dörren.

Där stod en smutsig pojke med ett äpple i ena handen och en smörgås i den andra.

— Vad är meningen med det här? sade Med. Får ni inte tillräckligt att äta i skansen?

— Jag — jag har intet arbete ombord, sir, sade pojken. Säg ingenting! Bara vi kommer tillräckligt långt ut, så får jag arbete...

— Jaså, du är fripassagerare?

— Ja, sade pojken och svalde. När jag läste i tidningarna om den här resan jorden runt, så tänkte jag att jag kunde få arbete ombord...

Med mindes sina egna drömmar om skattkammaröar och äventyr och han kände sympati för gossen. Men anmäla honom måste han. Han ringde och överantvordade gossen åt en leende steward.

Efter en stund fick han lust att höra mera om gossen — hytten kändes så underligt tom.

Han sökte upp kaptenen och förklarade vem han var. Medan de ännu språkade, hördes en häftig knackning på dörren. In steg en värdig, sträng akterstäderska och bakom henne kom den snyftande fripassageraren, som nu fått på sig ett av städerskans stora förkläden.

— Det var en flicka, kapten, sade akterstäderskan. Då steward skulle bada poj-

ken, gjorde han motstånd och nästan bet av honom pekfingeret och så såg han att det var en flicka. Här är hon. Den manhaftiga damen lämnade flickan att förhöras. Hon hette Jeanette Lowery.

— Jag kan laga mat, sade hon ivrigt med en skygg blick på Med. Jag kan göra pajer och småbröd... Jag har lämnat min tänts hem, hon grälade på mig... nej, hon har ingenting att förebrå mig, jag har inte gjort något illa!

— I penteriet finns ingen plats för er, sade kaptenen. Det är bra, följ med mrs MacMonnie. I morgon ska vi talas vid igen.

— Tror ni hennes historia? frågade Med, då flickan gått.

Det gjorde kaptenen tydligen och med kaptenens medgivande satte Med igång en insamling bland passagerarna åt flickan för att få hennes biljett betald till första anhalten, Havanna, varifrån hon kunde återvända till Newyork. Då listan gått runt, var beloppet fulltecknat och det var 50 dollars över. Med bistånd från Meds steward lyckades man få ihop lånade kläder åt rymlingen från intresserade unga damer på första klass och det var en söt, förbluffande elegant och oskyldig liten Jeanette, som nästa morgon stod framför Med.

— Jag ville tacka er, sade hon. Och innan han hunnit hindra det, hade hon böjt sig ned och kysst knogarna på hans hand. Till de nyfikna medpassagerarnas stora förtjusning.

*

Med hade ordnat det så att han fick frukost i sin hytt. När steward kom med brickan nästa dag, hade hans ansikte det uttryck, som talar om att man är bräddad med nyheter.

— Ni har väl inte saknat något, sir? började han. Jag menar pengar eller någon småsak, som kan ha värde.

Med kastade en blick på byrån, där låg klockan och manschettknapparna. Han kände på byxorna, som hängde över stolen, där fanns en lugnande tyngd i en av revolverfickorna.

— Jag har varit på sjön många år, fortfor steward, men jag har aldrig sett något så konstigt. Sju juvelskrin saknas och tillräckligt med ringar och armband för att man kunde öppna affär. När ni tänker efter, sir...

— Tänker efter vad? Ni menar väl inte... mistänker ni henne?

— Kanske inte mer än ett par andra sade steward. Men man får säga att hon hade ett behändigt sätt att komma in och ut här. Och damen i hytten bredvid säger, att hon var uppe bra sent för att vara en hygglig flicka.

— Jag talade själv med henne, protesterade Med. Och dansade med henne till över elva. Alla såg oss!

— Ja, det gjorde de. Det kanske inte var så bra, det heller.

— Är jag misstänkt? brusade Med upp.

— Bara för den lilla fripassagerarens skull, sir! sade steward lugnande.

(Forts. sid. 797.)

Lördagen den 14 juli sammanvigdes i Ramnäs underlöjtnanten vid Bodens artilleriregemente Wilhelm Centerwall och fröken Elsa Kuylenstierna, dotter till generaldirektören Gösta Kuylenstierna och hans maka, född Looström.

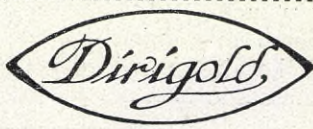
Guldmedalj
Nässjö 1922

Guldmedalj
Falun 1927

H. M. Konungens Hovleverantör

Dirigold tillhör varje med stil och kultur inrett hem. Det vilar en särskild förnämitet över ett bord dukat med DIRIGOLD. DIRIGOLD har sin givna plats, där den goda smaken får råda. Säljes med garanti.

Begär prospekt från
DIRIGOLDS FABRIKER - ÖREBRO
(ALCOMETALLER)

Försäljning i Stockholm: **Birger Jarlsg. 26**
(mellan Sture- och Engelbrektsplan)

KV I N N O R N A U T E I V Ä R L D E N

SUFFRAGETTERNAS "GRAND OLD LADY"

EN HYLLNING OCH EN SEGER.

DE, VILKA BEVISTAT DE SENASTE decenniernas rösträttskongresser, ha knappast undgått att lägga märke till en gammal dam med aristokratiska drag och spänstig hållning, i sin person förenande världsdamens grace med sportskvinnans otvungenhet, något för vissa kategorier av anglosachsiska kvinnor ganska betecknande. Man har sett henne uppträda på talarstolen, rak som en stålfjäder och med den svarta spetslöjan högt uppfäst på det silvervita håret, alltid ärlig, rättfram, tänkande och full av ungdomlig entusiasm.

Det var endast helt naturligt att en nykommen skandinavisk delegat en gång böjde sig emot sin granne på bänken och frågade: »Vem är den förtjusande gamla damen?» Den tillfrågade kastade en snabb och soligt igenkännande blick mot talarstolen och svarade: »Å, känner ni inte igen henne! Det är ju mrs Despard.»

Det var alltså denna vördnadsvärda gamla dam, bosatt på Irland och syster till en general, som för en del år sedan av tro och övertygelse slöt sig till de stridande suffragetterna, arresterades och kom i fängelse, och åter frigiven propagerade för den sak hon gjort till sitt livsintresse: kvinnornas frigörelse.

Man må hysa vilka tankar man vill om de brittiska kvinnornas kampmetoder, en stor kategori av dem valde ju också andra vägar, men deras mod och offervillighet måste man skänka sitt erkännande, och det var först när de började sin strid mot parlamentet och en rättsordning, vilken uteslöt dem som medborgare, som den engelska politiken på allvar började sysselsätta sig med kvinnornas rösträttsfråga.

Mrs Despard var, i gemenskap med mrs Pankhurst och mrs Pethick Lawrence, en av rörelsens förgrundsfigurer, och det var därför helt naturligt, att hon nu, när kvinnornas fulla medborgarrätt passerat det sista stadiet, av gamla och unga hyllades som rösträttsens »grand old woman», och den bankett, som nyligen ägde rum på Hôtel Cecil i London, hölls i samband med Despards 70-årsdag.

Det händer fortfarande, när mrs Despard visar sig på Londons gator, att hon hejdas av någon polis, som med den för den londonske bobbyns säregna humorn räcker henne handen och säger: »Goddag, goddag, det var längesedan vi sågades nu.»

Vid ett tillfälle utanför parlamentshuset, då rösträttskvinnorna antagligen provat polisens tålmod till det yttersta, hände det att en äldre polisman gav en ung konstapel order att arresteras mrs Despard. Han grep henne om handlederna, men när hon sade: »Ni gör mig illa», släppte han hennes händer så hastigt som om han vidrört glödande järn. »Varför bär ni er då åt på det sättet?» utbrast han förargad. »Vi fordra rättvisa», svarade mrs Despard. »Rättvisa», mumlade han, »det lär ni inte få i den här världen.»

Men nu är målet för de årslånga striderna äntligen vunnet, och vid lunchen på Hôtel Cecil kunde mrs Pethick Lawrence i sitt hälsningsanförande skämtsamt erinra om, att det icke hade varit brukligt för suffragetterna att yttra några tacksamhetens ord till regeringen. Deras inbördes förhållande kunde snarare karakteriseras genom de ord som stodo inristade

Mrs Despard.

J få ord

Nationernas Förbund har till fru Bugge-Wicksells efterträdare i mandatkommissionen utsett fröken Valentine Dannevig från Norge, som efter utnämningen omedelbart trätt i funktion. Fröken Dannevig har varit föreståndarinna för en större privat flickskola i närheten av Oslo och har färdats mycket på resor. Hon äger en grundlig kännedom om Australien och Nya Zeeland jämte kringliggande öar, vilka nu äro föremål för mandatkommissionens intresse. Fröken Dannevig har även livligt deltagit i frågor av social och feministisk natur och var under en tid sekreterare i Norske Kvinnors Nationalråd.

*

Pension åt änkor är för närvarande ett av de mål som på Island eftersträvas av Föreningen för Kvinnors rättigheter, och häri understödes den av samtliga kvinnoföreningar. Föreningen har utarbetat en statistik rörande ankors förhållanden och kommer sedan att framlägga ett lagförslag för parlamentet. Frågan om ankors pensionering är synnerligen aktuell på Island, där så många fiskare årligen förgås genom olyckshändelser på havet.

*

Indien reformeras. Rajahn, Sahib de Mandi, har i sina stater infört en lag som förbjuder barnäktenskap.

*

Beröm åt den kvinnliga polisen. Polismästaren i Birmingham, Sir Charles Rafter, har nyligen utsänt en rapport, vari han uttalar sig synnerligen berömande om den kvinnliga polisens arbete och hoppas att deras antal snart måtte ökas.

*

Lika lön för lika arbete. Denna fråga, som är brännande i de flesta länder, var också före på den internationella Arbetarkonferensen i Genève. Debatten öppnades av den spanske delegaten, som deklarerade sitt missnöje med de nuvarande förhållandena, och liknande synpunkter framfördes av mr Humbert Wolfe. Det tal, som emellertid väckte det största upseendet, hölls av en polska, madame Wasniewska som bland annat framhöll, vad som så ofta glömts i Genève, nämligen att en paragraf i Versaillestraktaten, vilken ligger till grund för den internationella arbetarorganisationen, även framhåller lika lön för lika arbete som en av det internationella arbetets fundamentala principer. Madame Wasniewskas tal har livligt kommenterats i den utländska pressen.

på gravstenen över ett äkta par: »Vi ha kämpat en ärlig kamp.» Tiderna voro emellertid förändrade, och det var med tacksamhet kvinnorna erkände regeringens arbete på att föra deras sak till seger.

Banketten, som bevistades av 250 personer, räknade bland deltagarna parlamentsledamöterna Ramsay Mac Donald, sir Robert Newman, mr Frank Briant, mr Ammon, mr Ben Riley, dr Graham Little, mr Ernest Brown m. fl., och från inrikesministern, som blivit förhindrad att närvara, upplästes en skrivelse, vari han beklagade att han icke kunnat infinna sig och bland annat yttrade: »Rösträttsmotionen, som för en eller ett par dagar sedan erhöill den kungliga stadsfästelsen, har nu avlägsnats från den politiska arenan, och de partier, som varit för och emot, måste invänta kommande händelser för att se sina farhågor eller sina förväntningar besannade. Vad mig själv beträffar, hyser jag intet tvivel om att de dystra profetior, vilka uttalats av dem, vilka inspirerats av en ansvarig press, måtte komma på skam, och jag är övertygad om, att de kvinnor som nu erhållit sin fulla medborgarrätt, i det politiska livet komma att visa prov på sunt förnuft, ett gott omdöme samt medvetandet om sitt nya ansvar...»

I det tal som mr Ramsay Mac Donald höll och vari han lyckönskade kvinnorna till deras seger, yttrade han å sitt partis vägnar, att vilka skiljaktiga meningar de än hyst i andra frågor, så voro de alla eniga i tanken om det berättigade i kvinnorösträtten. Arbetarpartiets medlemmar kommo från hem, där mödrarna varit deras uppfostrare och systrarna deras kamrater, och där de från sina tidigaste år förstått betydelsen av att män och kvinnor arbetade gemensamt.

Mrs Despard, i sin varma och entusiastiska själ yngre än de flesta ungdomar, yttrade: »Vi böra icke tänka för mycket på det förflutna, men desto mer på framtiden. Vi arbeta för alla gemensamt, för att skaffa frihet åt vårt land och lära vårt land vad frihet är. Det som en gång förefallit omöjligt blir en dag möjligt. En gång drömde vi om rösträtten som något, vilket knappast skulle förverkligas i vår livstid. En annan dröm är det verkliga kamratskapet mellan man och kvinna, och ännu en är att krigen skola upphöra. Man måste drömma om dessa utopier, tills de få en andlig bärkraft. Vi måste bygga upp en värld, där det finns utkomst- och lyckomöjligheter för alla. Kommer kriget att äga bestånd, blir framtiden mera fruktansvärd än det förflutna. I dag ha vi alla känslan av det arbete tiden kräver av oss. Det är de, vilka slitit ut sig själva i kampen för rösträtten, vilka måste inspirera de unga. Jag kan säga dessa unga, att det är ett stort värv som väntar dem. Det är de som skola bygga upp landet.»

Mrs Despards tal hälsades med jublande bifallsyttringar. Vithårig och sjuttioårig, men alltjämt obruten, alltjämt gripen av de gångna årens entusiasm för allt nytt och stort som sker, stod mrs Despard inför de unga, vilka nu blivit myndiga medborgare, som den vilken banat väg för dem själva och alltjämt utgör ett exempel på uthållighet och energi.

GURLI HERTZMAN-ERICSON.

DAMERNAS DISKUSSIONSKLUBB

Hon som i förra numret undrade om hon skulle ta sin mans barn med en annan kvinna till sig i makarnas gemensamma hem har redan fått en uppsjö av svar och hittills råda henne alla, både mödrar och barnlösa kvinnor att ta pojken.

Hämnd gör bara skuggan mörkare.

Den tvekande skulle aldrig förlåta sig själv om hon utkrävde hämnd på ett oskyldigt barn och skickade ut det till ett ovisst öde, säger en mor:

Mitt råd i Er så svåra konflikt med Er själv kanske inte kan bli av så stort värde, därför att jag själv är absolut utan erfarenhet i allt vad trista familjeförhållanden heter, utan *direkt* erfarenhet åtminstone, inblickar i andras trassligheter kan man ju inte undgå att få. Men ändå, kanske för att jag själv är så lycklig i mitt hem, kan jag inte låta bli att ge det enda råd, jag tror kan leda till lycka för Er.

Jag är själv mor till tre små pojkar, den yngsta sex år gammal, alltså i samma ålder som Er mans lille son. Och detta gör att jag tilltror mig se den väg, Ni skall gå. Ingenting, absolut ingenting, får hindra Er att taga till Er den lille pojken. Ni sade att varje sann kvinna i första ögonblicket säkert skulle råda Er till detta, men — — — kära Ni, det finns intet men. Vad betyda de fattiga motskäl, Ni satte upp, rester av Er kränkta kvinnliga stolthet, mot vad Ni kan uträtta genom att ta honom till Er och ge honom ett hem? "Kan vårt hem någonsin bli lyckligt med sådana förhållanden — — — skall inte tanken på denna andra kvinna ständigt ligga som en skugga över oss — — —" Tror Ni

tanken på denna andra kvinna skulle dö genom att Ni skickade bort hennes barn till kanske vanvård och nöd, i varje fall till ett ganska ovisst öde bland främmande människor? Tror Ni inte den skuggan skulle finnas ändå, och många gånger mörkare genom tanken på den hämnd, Ni utkrävt. Ty Ni kan inte komma ifrån, att det vore en sorts hämnd. Men att hämnas på en femårig liten pojke — — —

Och om Ni bara nu anade, vad den lille mannens tillgivenhet kommer att ersätta Er allt, Ni nu lider för hans skull. Där kan jag tala av egen erfarenhet, utan mina söner vore livet intet för mig. Och de äro mina söner inte bara för att jag fött dem till världen, utan därför att jag älskar dem, Lär Er att älska Er mans lille son och Ert problem löser sig av sig själv. Tror
En lycklig mor.

Tänk er noga för

och utrön om Ni har det rätta sinnelaget att gå i land med uppgiften att ge barnet ett lyckligt hem heter det här:

Det är obestridligt ett mycket svårt konfliktläge som "Rädlös" råkat in i. Problemet är så sammansatt, och dess lösning, till lycka eller olycka för de tre människor, vars öden beröras därav, i eminent grad beroende av dessa människors individuella läggning och karaktär. Som i de flesta fall här i livet torde det vara omöjligt för utomstående att ge några råd.

Det kan t. ex. synas som det är psykologiskt oriktigt av hustrun att svara nej till mannens bön. Han har kommit i ånger och förtroende och stötes han bort med hårdhet och oförsonlighet vidgas åter den klyfta mellan makarna, som säkert förefunnits den tid, då den andra förbindelsen varade. Det förfallna stämningsslaget blir m. a. o. aktuellt igen, och måhända söker han förståelse hos en ny kvinna. Tagges barnet upp i hemmet, absorberas istället minnet

av det förgångna i det egna äktenskapet. Mannen kommer att känna sig djupare bunden vid en hustru som gjort denna handling av storsinhet och kärlek och visa sin tacksamhet genom ett förinnerligt samliv.

Så långt är allt väl. Men det kan mycket väl tänkas, att utvecklingen blir en annan. Hustrun tar barnet till sig, för att visa godhet mot mannen och ett litet oskyldigt barn, som kanske eljest hamnar i en fattig och kärlekslös miljö. Hon hoppas att snart vänja sig vid dess närvaro, och att den icke skall öka utan snarare förtaga bitterheten över vad som skett. Man skall ju inte skjuta svårigheterna ifrån sig utan ta' upp och övervinna dem, då kommer befrielsen från ens eget inre och man når fram till försoning och harmoni. Så har hon tänkt, buren av ett stort ögonblicks heroism. Men — heroismen räcker kanske icke för den långa vardagen. Barnet är kanske inte kärleksfullt och ett vinnande barn, det förorsakar er besvär och ofredar ert tålmod. I stället för att minnet av det förgångna blir dövat, rives såret ständigt upp igen genom dess närvaro, och hustrun bringas i ett konstant misshumör och bitterhet mot sin värld. Det är nog bra att ställa upp för sig, att så och så skall man handla, för att göra något rätt och stort, men gör man därmed för stort våld på sin egen natur för att förverkliga detta, blir resultatet att reaktionen med tvång tar sig uttryck på annat sätt. Den sista villan blir kanske värre än den första.

Men kan hustrun, trots att barnet är en levande påminnelse om den kvinna, som en gång tagit hennes man, i alla fall föra iland den sak hon en gång gått in för — då har hon gjort en gärning av högsta plikt, för så vitt plikt är det vi människor göra mot vårt eget intresse för att tjäna rätten och kärleken. Sådana handlingar äro sällsynta och bara hjältemärket.
Psykolog.

Äter den" självförsörjande" slarvigt?

(Forts. fr. sid. 779.)

ha det ledsamt när man äter, i tråkig omgivning, ensamt och sorgligt på alla de sätt. Jag vet väl själv, hur det känns, många gånger, när min hushållshjälp har varit borta, så har jag gått så långt som till dörren på någon lokal och vänt utav rena rama ledan — det kallas nog matslarv, är jag rädd.

— Så ett sådant ställe som detta har sin mission?

— Absolut. Billig och bra mat i trevliga lokaler är det enda, som kan hindra en gnoende självförsörjande från att slarva och förstöra sig. Det skulle behövas många fler billiga matställen, och, framför allt, centralt belägna, som detta vårt ligger.

Centrala och billiga lunchrestauranger, tager doktor *Andrea Andreen-Svedberg* vid med indignerad skärpa vid tanken på denna olycksdiga brist i huvudstaden.

— Det slarvas förfärligt med det allra nödvändigaste just bland de självförsörjande. Hur många tillämpa inte den lilla nätta självmordsregeln att leva på smörgås till sex, sju på dagen och då först äta något som liknar mat. Det är absolut förkastligt att förlägga det enda målet till kvällen. Men det är alls inte att undra på, de flesta flickor ha inte råd att betala de lunchpriser, som restaurangerna hålla. Har man en mage, som är road av detta eviga smörgåsätande, så går det ju, men det har inte många. Om det är något jag vill åt, så är det dels den arbetsgivaresorten, som helt enkelt inte räknar med, att flickstackarn vid hans skrivmaskin skall ha någon mat på förmiddagen — och han finns — dels den älskade svenska smörgåsen — —

— Hur vi äta? Fröken *Anna-Lisa Forsslund* i Gatunämnden, styrelsemedlem i Kvinnliga tjänstemannaföreningen, visar oss med ett sfinxleende mot en dörr, innanför vilken hörs någonting bra likt

kaffekoppskrammel. Vi hamna mitt i en skrattande flickhög runt en puttrande kaffepanna.

— Joodå, vi äta så ordentligt, allihop gå hem eller ut på bestämd tid och äta ordentliga mål, det händer aldrig, att någon slarvar och hoppar över ett mål. — En duns mot dörren och den sista kaffegästen ramplar in.

— Å, vad jag är hungrig, jag har faktiskt inte sett en matbit i dag utom en liter jordgubbar — —

Och det blev plötsligt mycket, mycket tyst.

— Jaa, komma bekännelserna sedan över wienerbröden, nog slarvar man allt ibland, i början på månaden är det både Strömparterren och andra ställen, men i slutet hålla vi oss snällt till limpan här i lunchrummet. Men de, som laga mat hemma, de göra det ordentligt och regelbundet, om man sen äter ur stekpannan någon gång för att slippa disken — — Allt som allt slarvas det nog inte så farligt, för är man hungrig, så är man hungrig — —

Fröken *Anna Barkman* i Stadshuset, styrelsemedlem i samma förening, anför även hon en flickkör, som till största delen består av den kategorin, som äter hemma hos sina föräldrar, och därigenom är ju den största möjligheten till slarv utesluten. Vi hitta dock en representant för den utelärande självförsörjande:

— Första året jag höll på och hoppade från hushållsskola till hushållsskola fick jag magåf, och det är jag nog inte ensam om. Man måste absolut tvinga sig till att gå regelbundet till samma ställe.

— Det är så dyrt att laga mat hemma, faller en annan röst in, när man inte är van och vet hur man skall köpa. Och när man måste ha silkesstrumpor och puder och allting, så tycker man inte att det är så viktigt med den eviga maten.

Den kategori av självförsörjande, som har det allra bäst är den, som hindras att matslarva av anordningar på själva arbetsplat-

sen. Nordiska Kompaniet är ett utmärkt exempel på förstklassig »utfordringsorganisation».

— Vi ha lunch här mellan tio på morgonen och ett på dagen, säger herr *DeLang*, N. K:s personalchef, som är vår älskvärde ciceron genom en fil av stora, ljusa matsalar längst uppe under taket.

— Och den äter alla? Ingen hoppar över eller dricker bara kaffe eller så?

— Nej då, det skulle inte löna sig. Lunchen, som serveras, är ju till självkostnadspris, och för övrigt få de så gärna ta med sig mat. De ha sina 40 minuter till lunch, och det lär inte förekomma så särdeles ofta, att någon står på sin post för tidigt. Och att bara sitta och titta är ju inte något nöje, alltså äta de. Förresten äro de hungriga — — —

— Ja, om hungern bara räckte som skäl att ordna matförhållandet ordentligt, så skulle nog inte så många av våra självförsörjande sitta med sina smörgåsar — — —

— Nej. Och bäst är det förstas, när arbetsinstitutionen lagar maten och kommanderar till bords. Men alla kunna ju inte ha det bäst — — —

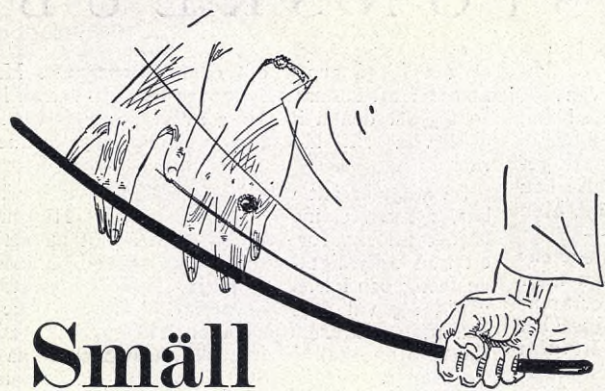
(Teckningar av G. Chatham.)

BANG.

Tre skaldinnor.

(Forts. fr. sid. 780.)

borta. Man vågar gissa, att denna skaldinna icke försummar sina husliga bestyr. Att hon icke ringaktar de husliga dygderna, har hon visat genom att — till kritikens förfäran — publicera en hyllning »Till hjälp gumman fru Clara Person, med en vilstol på 70-årsdagen.» Den aktade fru Person liknas här vid »Mästaren med himlens sken om pannan», och hela hyllningen bäres av en vördig pondus som komme den ur en gammaldags prostgårds-moras mun. Amalia Björck har också en sådan dams bredbröstad och bärkraftiga religiositet, och det är kanske därför hon får en myndig kraft i rytmen, när hon

Smäll på fingrarna

borde den ha, som går omkring med nariga, spruckna, svidande händer, märkta av dagens arbete, när handen alltid kan hållas mjuk, vit och vacker genom några minuters daglig vård med Gahns

Lithinés du Dr. Gustin

rekommenderas av läkare såsom ett förträffligt hälsovatten, att motarbeta äggvita, socker, gikt, reumatism, njur-, lever-, mag- och tarmsjukdomar samt övriga ämnesomsättningsrubbingar och korpulens. Att dagligen dricka Lithinés till måltiderna i stället för mjölk eller maltdrycker, är en naturlig angenäm och utmärkt avmagringskur (c:a 2 kg. pr mån.). Lithinés är en välsmakande dryck, som tillika utgör en betydande inbesparing i hushållsutgifterna. Erhålles endast å apotek, pris kr. 2:75 för 12 lit. paket.

23 öre pr liter.

"Konstiga växter"

Cactéer & Succulenter.

10 st. olika kr. 4:50, 25 st. olika kr. 11:— . **Ampelväxter:** 5 st. olika kr. 2:50.

Alla med namn.

Exped. mot postförskott + porto. "Kaktusodling för amatörer", rikt illustrerad, pris kr. 1:50.

CEDERGREN & Co
RÅÅ. Tel. 52 RÅÅ.

Kvinnan som du gav oss manglar hälsf med AVOS.

Husmödrarna
finna hos AVOS-mangeln de egenskaper, de fordra av en god mangel. Tyst och lätt gång. Ny patentkonstruktion, varigenom även de största plagg kunna manglas utan att slitas. För ej Eder handlande AVOS, tillskriv
AVOS, Örebro.

hyllar Björnstjerne Björnson i bl. a. denna drastiska vändning:

"Han var frisk som en sommarsäter, en norsk, och levande stark som en Lofotentorsk. Vore väl, om vi vore svenska, så visst som han var norsk!"

För Amalia Björcks tankar och känslor är versen en naturlig dräkt, åt vilken hon givit ett personligt, djärvt och originellt snitt. Med Maj Hirdman är förhållandet ett annat. Denna begåvade och själfulla författarinna har tidigare i en rikt nyanserad prosa givit gripande uttryck åt sin skälvande livskänsla, sin harm och sin trånad, sin ångest och sitt trots. I sin senaste bok, »Hjärtats ballader» (Bonniers), har hon sammanfört ett knippe dikter från olika utvecklingskedan. Ingen av dem är en ballad men alla ha de pressats fram ur ett dunkande hjärta, som kramats av tidens vända och av individuella sorger. Världskriget och spanska sjukan ha kastat sin svarta slagskugga över hennes ungdom och jagat henne ut i tvivel, ångest och förtvivlan. Hon ser livet under den konstellation, som bildar en rubrik i hennes bok: »Moderslängtan, moderslycka, moderssorg.» Hon är en moder i vad sibyllan på Strand kallat »Barnets århundrade», och man missar sig icke på att det är Ellen Keys förkunnelse, som i väsentliga stycken format Maj Hirdmans livsåskådning. Sibyllans krav på en ideal förening mellan man och kvinna tolkar hon bl. a. i följande ord till den man, som vill bli far till det barn, hon önskar bära på:

"Har ni gått med Faust genom elden, genom plågoland och underland?
Har ni tyngts av andens herravälden?
Har ni stått vid evighetens strand?"

Det är onekligen ganska pretentiösa frågor till en stackars karl, och man kommer ofrivilligt att tänka på det av Herodotos omnämnda, omsorgsfullt planerade idealäktenskapet mellan den tappre Alexander och den sköna Sesostris, vilket veterligen icke resulterade i något rashygieniskt idealbarn.

Det är ett utpräglat kvinnligt kynne, som kommer till uttryck i Maj Hirdmans formellt ofullgångna dikter. Hon representerar en feminin idealism, som inger vördnad, men det kan ifrågasättas, om icke denna idealism skulle få mycket mera ut sagt på prosa. När hennes hjärta är som mest bräddfullt, faller hon in i Dan Anderssonska rytmer, såsom i »Ett möte», en skildring av döden i ett barnbördshus. Det är en vacker och gripande dikt, men dess motiv, som är centralt för författarinnan, skulle helt visst kunna utformas ännu mera skakande och rikt på lyrisk prosa. Det finns diktare, för vilka man tycker, att versens form är ett onödigt tvång och ett otillbörligt filigransarbete. Till dem hör Maj Hirdman.

GUSTAF NÄSSTRÖM.

IDUN

Mästarsamuelsgatan 45, Stockholm.

Grundlagd av **Frithiof Hellberg** Redaktör: **Eva Nyblom**

Redaktionen: kl. 9—5 Expeditionen: kl. 9—5
Norr 9803 — Norr 402 Norr 1602 — Norr 6147
Verkställande direktören Annonsskontoret: Norr 6147
Norr 4304 Annonsschefen: 1646

Iduns annonspris:

Pr millimeter enkel spalt:

50 öre intill bred textspalt, 40 öre å övriga sidor e. t. Helmarg. 55:—, halvmarg. 30:— pr gång. Lediga platser och platssökande 30 öre, minimipris 3:60.

Iduns prenumerationspris:

Uppl. A. Praktupplagan	Uppl. B. Vanl. upplagan
Helt år 17:—	Helt år 15:—
Halvt år 9:—	Halvt år 8:—
Kvartal 4:50	Kvartal 4:25

STEINWAY & SONS

Flyglar och Pianon

Den oöverträffade förebilden för hela världens pianofabrikation.

Ensamagentur:

LUNDHOLMS PIANOMAGASIN
STOCKHOLM - Brunkebergstorg 24

BERGS AKTIEBOLAGS NORRKÖPING

BOMULLSVÄVNADER

HÖGSTA KVALITET

LÄTTSYDDA

SLITSTARKA

till salu hos varje välsorterad vävnadshandlare

M. ZADIG - MALMÖ

H. M. Konungens Hovlev.
Nederlag i Stockholm: Brunkebergsg. 4.
,, i Göteborg: Chalmersgat. 20.

Advokaten Eva Andén

Ledamot av Sveriges Advokatsamfund
Herkulesgat. 14, f. d. Lilla Vattugat. 14
Tel. 7575. STOCKHOLM. Tel. 7576.

Specialitet: Familje- och arvsaker, Botredningar och testamenten. Även skriftliga förfrågningar.

Bensintvätta

överrocken hos Saltsjöbadens Kem. Tvätt, Sthlm.

SILVO SILVER POLERMEDEL

För rengöring och polering av Guld, Silver, Nysilver, Aluminium, Tenn etc. etc. ... Lätt och bekvämt att använda. Bevarar silvrets skönhet och charm.

Generalagenter:
GUST. F. BRATT & CO GÖTEBORG

Res

777 7777

777 7777

777 7777

med

TIDANS
Unica
RESEFFEKTER

Ni behöver icke
längre uppvärma

klisterlösningen vid påsättningen av
TRELLEBORGS GUMMISULOR,
om vår röda bruksanvisning följes.
TRELLEBORGS GUMMISULOR
hålla fötterna torra och varma, tynga
ej alls och deras fasthet medverkar
till en lätt gång — i motsats till
mjuka, fjädrande sulor.
De gamla låga priserna gälla alltiämt,
och den BILLIGASTE SKOSUL-
NINGEN sker med

TRELLEBORGS
GUMMISULOR & KLACKAR
Finns överallt hos hrr sko- och
läderhandlande.
TRELLEBORGS
GUMMIFABRIKS AKTIEBOLAG
Stockholm TRELLEBORG Göteborg

Begär alltid Vitruums tillverkningar:

Maltextrakt Vitrum, bästa näringsmedel.
Maltextrakt Vitrum med fiskolja, bästa
vitaminpreparat.

Mineralvattensalter Vitrum.

Laxermarmelad Vitrum, bästa avförings
medel.

Sodapastiller Vitrum, bästa medel mot
halsbränna.

FERROL Vitrum, det kraftigaste aptit-
givande och mest stärkande av alla
moderna organiska järnpreparat. Syn-
nerligen lättsmält, fördrages det av
den ömtåligaste mage. Vid blodbrist
och svaghet av största verkan. Dess
angräna smak gör att det med lätt-
het tages av såväl barn som vuxna.

Tillverkas å

Apoteket Vasens Apoteksvarucentrals
Laboratorium, Stockholm.

Samtliga preparat finnas på alla apotek.

Är Ni rädd

om färgen på Edra skor använd

SOLITAIRE

och de se varje dag ut som
nya. Inga fläckar på strum-
por och benkläder. I färg-,
sko- & herrekliperingsaff.

I parti hos

DORCH, BÄCKSIN & Co:s A.-Bol.
GÖTEBORG
AVD.-KONTOR I STOCKHOLM

Slottsherrn och daglönarn.

(Forts. fr. sid. 781.)

som skulle överta fädernegården, utan även
döttrarna i resp. familjer togo aktiv del i
arbetet. På Spantekow finns ingen son;
det är den äldsta dottern, som är utbildad
jordbrukare, bor i inspektorsbostaden, bör-
jar sin dag klockan halv fem och från mor-
gon till kväll vistas ute på ägorna. En
annan ung flicka fungerar som trädgårds-
mästare, även hon fullt utbildad för sin
speciella verksamhetsgren. En tredje är
sjuusköterska och har sitt lilla mottagnings-
rum, dit folket kommer för att få bot
för sina blesyrer och krämpor. Slotts-
frun själv börjar sin dag klockan åtta med
morgonbön för hela sitt husfolk. Hon tar
den innerligaste del i de underhavandes
liv. Det kan inte förekomma ett barn-
dop, ett bröllop eller en begravning, utan
att hon skall vara närvarande, och när nå-
gon liten ny medborgare kommit till vär-
lden, är hon den första som skyndar till för
att bistå med råd och dåd.

Till sist en liten episod, som för mig kom
detta vackra förhållande mellan husbond-
folk och tjänare att framstå i blyxtbelysning.
Jag promenerade i parken till en Schwe-
rinsk egendom — Stolpe på Usedom —
ledsagad av ställets härskarinna. Vi gingo
förbi en grav, och jag lade märke till dess
ganska besynnerliga utsmyckning — en
massa små bleckpytsar med blommor i. Li-
tet längre fram mötte vi en arbetarhustru.
Döm om min förvåning, när slottsfrun utan
vidare tog henne i famn och kysste henne!
Jag kunde efteråt inte avhålla mig från
att komma med en försiktig fråga. Då
fick jag förklaringen: i den grav, som vi
gått förbi, vilade den unge arvtagaren till
Stolpe, stupad under kriget i en ålder av
nitton år, och alla de små bleckpytsarna
vittnade om att han inte var glömd av fol-
ket på gården. Arbetarhustrun hade just
varit med blommor till hans grav.

Det var mycken trånghet och småaktig-
het, som sopades bort under de år, då
slottsherrn och daglönaren stodo sida vid
sida i löpgraven, då de dödades av samma
granat och då sorgebudet samtidigt nådde
bådas käraste. Mycket av den syskon-
känsla, som då föddes, har dröjt kvar,
och det starkaste minnet jag medför från
livet på det gamla nordtyska godset är bil-
den av tappra, förinnerligade människor,
som hand i hand försöka resa sig under
tålmod och strängt arbete.

MARG. von SCHWERIN.

Drömmen i verklighet.

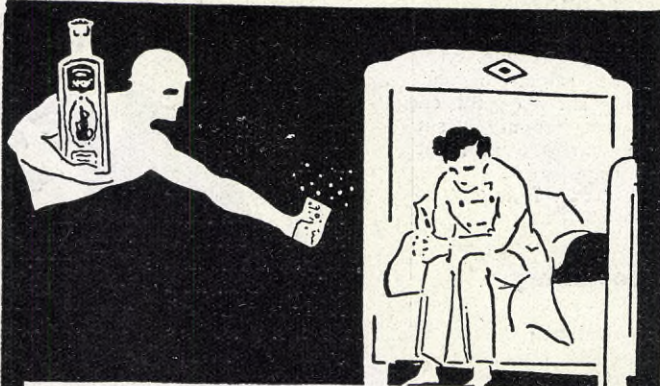
(Forts. fr. sid. 785.)

antérieur och futur antérieur också på den
tiden. Det har lyckats gå mig spårlost
förbi ända tills nu.

Boken är mig kär — numera. Den är en
ganska väl bibehållen antikvit, inte syn-
nerligen mycket tummad. »Min tant är
en dygdig qvinna» läser jag. »Min faster
(moster) har fogeln.» Det är på något
sätt vackert, som en prisma i en gammal
kristallkrona med rökgå skiftning.

Men så fylles jag av skräck. Augusti
ilar framåt med mörknande skyar, det fattas
18 växter och alla oregelbundna verb har
jag kvar. Det blir att ta passé antérieur
på allvar. Åratals drömmar ha blivit verk-
lighet. Jag sitter på skolbänken, jag kan
ingenting — och jag är inte mera be-
kymmerslös.

VERA v. KRÆMER.

Känner Ni Er bakom?

Tag då ett glas

FRUKTSALT-SAMARIN

det upplivar livsandarna och sätter fart i krop-
pen, emedan **Fruksalt-Samarin** effektivt upp-
friskar och renar blodet, befriar magen och
tarmarna från otjänliga ämnen, utdriver den
skadliga urinsyran, gifter som måste rensas bort.

Med **Fruksalt-Samarin** avlägsnar Ni grund-
orsaken till underminerad hälsa. Det ger vigör
och sätter Er i god form.

Pris pr fl. 2.50 som räcker till 50 glas Sama-
rin hälsovatten. Säljes å Apotek, i Drog-,
Kemikalie-, Speceri- och Diverseaffärer m. fl.
CEDERROTHS TEKNISKA FABRIK, STOCKHOLM

SYDSVENSKA BANKEN

Inbetalt aktiekapital Kr. 34,000,000:—

Huvudkontor: *Malmö*

Kontor i Stockholm: Drottninggat. 2 och Götgat. 31

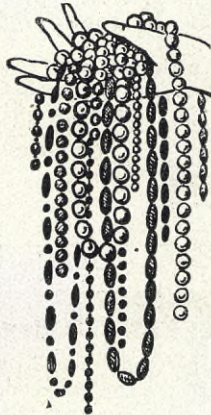
Fullständig bankrörelse.

Pärhlalsband

Japanska, 1 meter långa,
4: 50, 4: 75, 8: 50, 10: 50
till högre priser.

KRISTALL
6: 50, 7: 50, 9: 50 till högre pris.

ÖRHÄNGEN
Pärlor från Kr. 1:—.
Kristall 3: 75.

Väsklös
alla Nyheter

Galalit från 2:—
Metall ” 2: 50
Alpacka ” 7: 50
Pärlemo ” 5: 75

Drottningg. 57,
Stockholm.

Butterick
MÖNSTERAFFÄR

R. T. 17 26.
Norr 14 10.

Iduns korrespondensklubb.

Om någon djupt tänkande, sympatisk människa saknar förstående omgivning, skriv då till en ung svenska, som har utbytt sin idylliska barndomsbygd mot en rastlös stad i grannlandet.

Little Blue Eye.

Redovisning.

Sedan redovisningen i n:r 28 har Iduns förening Födelsedagen mottagit följande medel:

Trspt Kr. 5,302:45

Fröken H. von Strussenfelt, Ulysunda	3:—
Fröken Agnes Lamm, Rättvik	10:—
Fru Hulda Wikström, Ställdalen	3:—
Fru E. Du Rietz, Asbysand	2:—
F. d. rektor Maria Ljunggren, Lund	1:—
Erland HJ:son Falk, Karlskrona	1:—
Jan HJ:son Falk, Karlskrona	1:—
Fru Ada Busch, Spånga	5:—
Fru Tyra Norén, Grästorp	2:—
Fru Elin Alder, Byringe	2:—
Fru Mathilda Almesjö, Dannemora	1:—
Fru Alma Grönfeldt, Stocksund	5:—
Överste C. F. Hyltén-Cavallius, Smål. Burseryd	1:—
Fru Alva Brandrup-Wognsen, Falkenberg	1:—
Fru Ada Schubert, Djursh. Ösby	1:—
Fru Anna Holm, Jönköping	2:—
Fru Julia Johnson, Stockholm	10:—
Fr. Olly Werlin, Trälleborg	1:50
Agneta Nordqvist, Bofors	1:—
Fru Signe Ekberg, Kalmar	2:—
Fru Ida Rydberg, Kilafors	5:—
Fru Emma Charpentier, Ystad	2:—
Fru Signe Wessman, Stockholm	2:—
Fru Artur Leffler, Djursholm	5:—
Fru Anna Kugelberg, Roslags Näsby	1:—
Fru Tyra Beskow, Stockholm	2:—
Fru Lisen Bagge, Åby	2:—
Fru Sigrid Carlsson, Malmö	3:—
Fru Ida Murelius, Falun	2:—
Amiralinnan Beda Olsen, Stockholm	1:—
Fru Ester Thermaenius, Lidingö	2:—
Fröken Hilda Josephson, Uppsala	1:—
Fru Ragnhild Gyllenhammar, Borghamn	2:—
Fru Elin Wästfelt, Töreboda	1:50
Fru Martina Lundgren, Göteborg	25:—
Grevinnan Ingrid Sparre, Stockholm	10:—
Fröken H. Schenson, Ny-näshamn	5:—
Fru Ulla Södergren, Åhus	2:—
Doktorinnan Karin Lundin, Södertälje	5:—

Trspt Kr. 5,436:46

När Ni firar Er födelsedag,

tacksam över det goda, som livet trots allt svårt och mörkt i alla fall skänkt Er, så tänk på de små, vilka borde ha lika mycken rätt — ja mer, eftersom de äro barn, — till ljus och sol som vi alla, men för vilka deras födelsedag sann- nerligen icke var någon lyckodag. Anmäl Er som medlem av "Iduns förening Födelsedagen", och förbind Er att på varje Eder födelsedag anslå minst en krona till samma ändamål, och vi sända Eder då varje år på Er födelsedag en postanvisningsblankett ställd till insamlingen. Vi hoppas så, att insamlingen med tiden

Barnens ömtåliga hud

får på inga villkor förstöras med en dålig tvål. Välj YvY-tvålen, ty den är välkänd från Ystad till Haparanda. Den innehåller inga skadliga beståndsdelar, men däremot i väl avvägd proportion de utsöktaste vegetabiliska oljor och essencer, som ger huden näring och därmed ökar dess smidighet, fasthet och friska utseende.

Vårda barnens fina hud med **YvY-Tvålen** — tvålen för Er.

Utmärkta organ för annonsering i landsorten:

Arboga: Arboga-Posten.
Avesta: Avesta-Posten.
Bollnäs: Tidningen Ljusnan.
Borlänge: Borlänge Tidning.
Borås: Borås Tidning.
Eskilstuna: Eskilstuna-Kuriren.
Falkenberg: Hallands Nyheter.
Falun: Falu-Kuriren.
Gävle: Gefle-Posten.
Halmstad: Halland med Halländingen.
Hedemora: Södra Dalarnes Tidning.
Hudiksvall: Hudiksvalls-Tidningen.
Hälsingborg: Hälsingborgs Dagblad.
Härnösand: Härnösands-Posten.
Hörby: Mellersta Skåne.
Jönköping: Smålands Allehanda.
Kalmar: Barometern.
Karlskrona: Karlskrona-Tidningen.
Katrineholm: Katrineholms-Kuriren.
Köping: Bergslagsbladet.
Landskrona: Landskrona-Posten.
Linköping: Östgöten.
Ludvika: Ludvika Tidning.
Luleå: Norrbottens-Kuriren.
Lysekil: Lysekils-Posten.
Malmö: Skånska Aftonbladet.
Mariestad: Tidning för Skaraborgs län.
Mjölby: Mjölby Tidning.
Mora: Mora Tidning.

Norrköping: Norrköpings Tidningar.
Nyköping: Södermanlands Läns Tidning.
Nässjö: Nässjö-Tidningen.
Piteå: Norrbottens Allehanda.
Skara: Skaraborgs Läns Tidning.
Skellefteå: Skelleftebladet.
Skövde: Skaraborgs Läns Annonsblad.
Sollefteå: Sollefteå-Bladet.
Sundsvall: Sundsvalls-Posten.
Säter: Sätters Tidning.
Söderhamn: Söderhamns Tidning.
Söderköping: Söderköpings-Posten.
Södertälje: Södertälje Tidning.
Tranås: Tranås Tidning.
Trälleborg: Trelleborgs Allehanda.
Udevalla: Bohuslänningen.
Ulricehamn: Ulricehamns Tidning.
Umeå: Västerbottens-Kuriren.
Upsala: Tidningen Upsala.
Vadstena: Östgöta-Bladet.
Visby: Gotlänningen.
Vänersborg: Elfsborgs Läns Annonsblad.
Västervik: Västerviks-Tidningen.
Västerås: Westmanlands Allehanda.
Växjö: Nya Växjöbladet.
Ängelholm: Engelholms Tidning.
Örebro: Örebro Dagblad.
Örnsköldsvik: Örnsköldsviks Allehanda.
Östhammar: Östhammars Tidning.

skall ge så mycket, att vi kunna upprätta något mer bestående, en barnkoloni eller ett barnhem — något i stil med den göteborgska "Födelsedagen".

FRÅGOR OCH SVAR!

Växla hem.

Fråga: Vart skall jag hänvända mig? Jag är 25 år, från ett enkelt men gott hem, elementarbildad och självförsörjande. I och för uppövande av mina kunskaper i engelska skulle jag vilja brevväxla med engelsk flicka (bostad i England) för att nästa år under några månader få vistas i dennas hem mot att jag under motsvarande tid mottager henne i mitt hem.

Svar: Det enda sättet att uppnå ovannämnda resultat är nog att skriva och framlägga era önskemål till Anglo-Swedish Society i London, adr. 10 Staple Inn, High Holborn.

Sömnadsskola.

Fråga: Finns det någon handarbetskurs helst kombinerad sykurs i Stockholm eller Uppsala? 27 år.

Svar: Se svaret på samma fråga i n:r 31 av Idun (förra numret).

Vigsel.

Fråga: Kan en brudgum under vigseln ha smoking då bruden ej bär slöja och vigseln försiggår hos präst med endast vittnen. Är det lämpligt med brudbukett undrar 30-åriga Greta.

Svar: Brudgummen kan naturligtvis vara klädd i smoking, men om vigseln är på förmiddagen, vore det nog lämpligare med jakett.

Brudbukett är lämplig under alla förhållanden.

Telegrafist.

Fråga: Har tänkt söka in vid telegrafen. 1) Till vem skall ansökan inläggas? 2) Vilka fordringar? 3) Är det svårt att komma in där? 4) Framtidsplats? 18 år.

Svar: 1) Ansökan ställes till Telegrafstyrelsen och skall åtföljas av behörigen bevitnade avskrifter av erforderliga betyg. — 2) Realskolexamen eller 8-klassigt läroverk. — 3) Beror på tillgången på elevplatser och på betyg. Tillträde till lärokursen vinnes efter genomgången, godkänd provevtid vid telegrafstation. Expediörkursen varar en termin, varefter examen anställles. 4) Utsikterna äro ej så goda som de voro för några år sedan.

Visa.

Fråga: Undervecknad skulle gärna vilja fråga ifall tidningen Idun på något sätt kan upplysa mig om var jag skulle kunna få reda på en gammal visa som benämndes "Hjärtat och cylinderuret"? Vem som har författat nämnda visa, och var jag skulle kunna få köpa den. Början lyder som jag tror:

"Av allt vad jorden bär besynnerligast är det lilla ting som här man hjärtat kalla plär och vars historia ingen känner." o. s. v.

Denna visa sjöngs mycket på 50-60-talet. E. L.

Svar: Det finns en visa, som heter Hjärtat och vars ord börja alldeles lika med ovannämnda citat. Orden äro av Frans Hodell och musiken av P. J. Düringer. Finnes i musikhandeln men endast två verser förekomma på noterna.

Barnmorska.

Fråga: 1) Vad fordras för att bli antagen som barnmorskelev?

2) Hurudana äro utsikterna att erhålla arbete efter genomgången kurs? E. H. 1928.

Svar: 1) Lägsta betingelsen för inträde som elev är folkskolebildning. — Utbildningsanstalter äro Barnmorskeanstalten i Stockholm å Södra Barnbördshuset och Barnmorskeanstalten i Göteborgs Barnbördshus.

Tryckta formulär för ansökan erhållas från Medicinalstyrelsen, Stockholm. Utbildningstid 2 år. Eleverna bo inom anstalten. Alla omkostnader uppgå, instrument inberäknade till omkr. kr. 2,000.

2) Arbetet kan erhållas antingen privat eller också som distriktbarnmorska med begynnelselönen 800 kr. jämte fri bostad och vedbrand. Arvode enligt taxa. — Pension.

Utsikterna äro dock numera som på alla andra områden ej över sig goda.

Restaurang och grammofon.

Fråga: 1) Finns det någon restaurangskola i Stockholm där man kan få utbildning till servitris? Kostnaden? Tiden?

2) Finns det några grammofonskivor i handeln som äro insjungna av de båda sångerskorna Olive-Kline och Elsie Baker?

3) Vilka äro fordringarna för att bli antagen som kassörskas på ett hotell eller restaurang?

Arsprenumerant.

Svar: 1) En skola för utbildande av servitriser med 1-årig kurs finnes vid Vin- och Spritcentralen, Stockholm. Vänd er till doktor M. Marcus darsammastädes för att få alla nödiga upplysningar.

2) Bland de märken å grammofonskivor, som förekomma i Stockholms affärer, finnas inga skivor insjungna av ovanstående sångerskor.

3) Att vara säker i räkning och kunnig i bokföring och enklare bankaffärer samt helst ha tjänstgjort som elev eller vikarie å dylik plats.

Etikett.

Fråga: Skall hava en middag, och undrar om värdinnan skall skåla med gästerna?

En som inte frågat förr.

Svar: Hon bör helst skåla med samtliga gäster, börjande med hedersgästen och sedan vidare efter ålder.

Författare.

Fråga: 1) Vill minnas att det i någon av de senare årgångarna av Idun stått en intervju med Dan Anderssons maka. Kan Idun

SVENSKA TRYCKERI- AKTIEBOLAGET

STOCKHOLM

Huvudaffären: Klarabergsgatan 54
Tel.: Norr 32955

Filialen: Riddaregatan 17
Telefoner: 72565. N. 6 47

Utför alla slags

Bok-, Tidnings-, Illustrations- och Accidenstryck

Semesterfrågor: N:o 4

Vackra sommarklädningar?

De trevliga, vackra klädningarna för sommaren bli snart matta och nedsolkade.

Men det finns flickor, som alltid ha sina lätta klädningar fraicha, fina och som nya. De flickorna använda LUX.

Och de veta att en tvätt kostar bara ett par öre och är gjord på 15 minuter.

Det kan göras i rummet på Lux-sättet!

Är det inte en bra idé?

Tillverkas av: A.-B. SUNLIGHT, Nyköping.

Å 12 b.

upplysa mig om i vilken årgång och nummer?

2) Vilken är Ragnar Jändels adress? Inlet register.

Svar: I nr 11 år 1925.
2) Hallarum, Jämjö slätt.

Den lille fripassageraren.

(Forts. fr. sid. 791.)

Och för att ni har blivit sedda så mycket tillsammans.

Med brast i ett skratt, som kom honom att hosta. Men han skrattade så lagom, ju längre dagen led och han fann att blickar av misstro följde honom var han gick. Och han skrattade inte alls, när han låg i sin koj på natten och plötsligt hörde springande steg utanför på däck. "Fort!" ropade någon, "jag såg henne gå in."

Med tungt hjärta lyfte han huvudet för att kunna lyssna bättre. Och i detsamma fick han se dörren till sin salong öppnas och stängas.

— Gode Gud! bad han, i det han tänkte på ljust. Ja, det var den lille fripassageraren med en glänsande silverräv i handen.

— Släck! viskade hon och i nästa sekund var hon inne i garderoben.

Under nära en minut fortfor trampet utanför, så hörde Med en knackning. Det var förste styrman, som bad att få titta in.

— Ursäkta, sade han till Med, som stack ut huvudet, sömnigt blinkande mot ljust. Men har ni blivit störd av något i kväll? Har någon försökt tränga sig in hit?

— Nej, svarade Med. Med som hatade lögn. Det var med lika tungt hjärta han kröp ned i sin koj — en känsla av sorg, som kanske daterar sig tillbaka till tidernas gryning, då de första männen upptäckte att kvinnan är lika skicklig i bedrägeri som de själva.

En timme förflöt. Då öppnades garderobdörren och den lille fripassageraren kröp ut med silverräven i handen.

— Tack än en gång, sade hon. De är säkert borta nu. Å — det blir nog bra, avbröt hon vad hon ämnade säga. Godnatt!

Till sin häpnad kände han en kyss. Så var hon borta.

Nästa morgon var det åter steward som kom med nyheten.

— Nu ska ni få höra, sir! Edra grannar i hytten näst intill. — Med visste vilka de voro, en dam, målrad som ett påskägg och hennes man, som såg ut som en cirkusherre. När akterstäderskan kom för att bädda, så vad får hon se under en av madrasserna, om inte en silverräv, som stulits från A 16! Det var utfäst en belöning på 100 dollars åt den, som kunde skaffa den till rätta, så jag undrar inte på att mrs McMonnie snusade omkring i hytten. Hon

rapporterade saken för kaptenen och de bröt upp herrskapets kofertar, medan damen och hennes kavaljer satt vid lunchen. Och där låg det alltihop! Allt som blivit stulet! Så nu är saken klar. Vad jag bara inte kan begripa, är hur ett par så sluga människor kan vara så barnsliga att de lägger en boa under en madrass! Som när en bondgumma gömmer slanten i en strumpa!

Det förvånade också Med, ehuru han, medan han klädde sig, ibland tyckte sig skymta sanningen.

Han fick den, sent på kvällen. Jeanette tycktes ha väntat på honom efter middagen. Hon lade helt enkelt sin arm i hans och förde honom ut på promenaddäcket.

— Vad skall jag börja med? sade hon.

— Med silverräven, svarade han.

— Ja, nickade hon. Jag gömde den i edra grannars hytt medan de voro uppe till frukost och gömde den så, att svansen syntes, sade hon och log. Så att akterstäderskan genast skulle få syn på den. Naturligtvis för att deras rum skulle bli genomsökt, förstår ni inte det? När jag första gången gömt mig i er garderob och inte ens hunnit dra igen dörren ordentligt, så kom den där kvinnan in i er hytt och började leta i övre byråldan. Så visslade nä-

gon utanför och hon gick lika fort som hon kommit. I början är det lätt att gå fel i hytterna, som ni vet. Men av hennes sätt att söka drog jag mina slutsatser. Då "länade" jag mrs Gehrigs silverräv, medan hon satt och spelade kort, för att lägga in den i tjuvarnas hytt. Och det var när jag tagit den, som jag höll på att bli ertappad.

— Men varför gjorde ni det? Varför vände ni er helt enkelt

Konstnärliga arbeten i läderplastik

såsom Skrivunderlägg och Portföljer, Plänböcker, Bok- och Telegramparmar, Damväskor m. m.

ATELIER HERTHA

Drottninggatan 88 B 1 - STOCKHOLM
Telefon Norr 30 36

Hovmanicuristen JEANNE BOMANS

myrrhatinktur, crèmer och puder tillfredsställa de högsta anspråk.

Anv. av H. K. H. Prinsessan Ingeborg.

OMJEDLBAR
SÄKER HJÄLP
Nogibol
LIKORNAR SVULLNA FÖTTER

inte till kaptenen? Varför började ni på det sättet — som fripassagerare?

— Ja, sade hon förläget, det önskar jag, att jag slapp tala om för er. Jag är engagerad ombord, som värdinna för gästerna, i direktionen för nytta och nöje, ni vet. Och vi ville ha något, som skulle förströ passagerarna, som de skulle skriva hem och berätta, litet reklam för båten.

— Och kaptenen?

— Kaptenen visste allt, men inte de andra, inte steward'erna, t. ex., ingen annan av befälet.

— Och er tant?

— Det var sant. Jag rymde för att skaffa mig arbete som telefonist på ett hotell eller dylikt. Det var ett år sedan. Jag fick nästan genast anställning i det stora rederiet...

— Och hon kan inte vara mer än tjuugoett år, tänkte Med. Jag undrar om jag gjort lika mycket vid hennes ålder?

Gamla, välkända känslor vaknade i hans bröst, han visste med både överraskning och glädje — att åter var han fångad, men denna gång för att aldrig mer komma loss.

NYTT och NYTTIGT

Under denna rubrik införes noter från olika verksamhetsområden och publiceras nyheter från varumarknaden i redaktionellt urval. Firmanamnen fås i brevsvar mot porto. Meddelanden om händelser på kvinnliga verksamhetsfält mottages gärna från våra läsarinor.

Kräftan har gjort sin alltid lika lysande och efterlängta start. En stadig procent av Svea rikets tankeliv kretsar i skrivande stund omkring tre substantiv: kräftan, månen och lyktan. Kräftan lär inte gå att förändra, månen sköter sig själv, återstår lyktan som enda variationsmoment. I år har en alldeles ny kräftlykta släppts lös, en lika trevlig som praktisk. Den finns i tre kulörer, rött, grönt och vitt, är klotrund och — det nya och nyttiga — är försedd med en anordning, som gör, att man kan sticka ned den i marken eller hänga upp den efter behag och lägenhet. Därmed elimineras kräftkalasvärdinnans inre oro, om hennes lyktor skola hänga kvar där hon med mycken möda gillrat fast dem eller eventuellt blåsa omkull och tända eld på gräset. Alltid ett bekymmer mindre.

Medan vi äro i farten med att befria våra läsarinor från vardagens små obetydliga men irriterande svårigheter vilja vi presentera ännu en liten lättnad, denna gång i klädbrådskan. Scarfen är årets sistfödda dekorerings- och uppfinningsobjekt och onekligen så pass roligt och kläd-

Prinsskorpor, Margaretaskorpor,

Ja, allt småbröd håller sig välsmakande dubbelt så länge, om det blott bakas med tillhjälp av det smakfria och av alla omtyckta bakpulvret

EKSTRÖMS JÄSTMJÖL

Bakpulvret man alltid kan lita på.

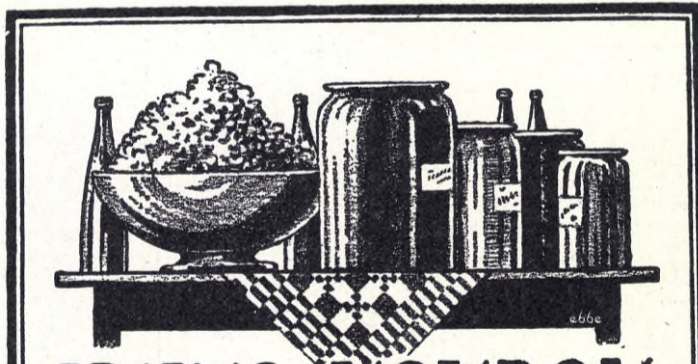
samt, att den väl försvarar sin plats runt snart sagt varje damhals. Men varje scarfbeprydd dam har nog fått konstatera, att det finns enklare företag än att för det första knyta en scarf som den skall knytas och för det andra få den obstinata tingesten att förbli i utgångsläget. Från och med i dag är den mödan ett minne blott, nota bene, om Ni inköper ett litet spänne, en ring av t. ex. bärnsten eller celluloid som håller ihop scarfen. Den är lätt att anbringa och dessutom i all sin enkelhet dekorativ.

Livets vanskligheter äro legio. Vem har inte någon gång kommit hemstörtande från sitt arbete med en fattig halvtimme att skruda sig till kvällens nöje? Man plockar fram den för tillfället mest lämpade dressen och står sedan i en lätt ångest inför frågan: hur se dithörande strumpor ut? Alltid och evigt detsamma, något litet men absolut hjälpkrävande hål. Det skall alltså lagas och en nål letas fram med brådskaande fingrar, och så var det träden. Silke finns nog, och silke i flera färger, men silket i just den färgen —! Gå alltså och, humöret och hemfriden till skydd, inköp det sista på strumpråddningens område, en silkesårva med alla upptänkliga nyanser i alla upptänkliga färger, precis så mycket som man behöver, ett par tre trådar av var.

Skönhetsråd.

— Du store tid, så du ser ut!
 — Jag, jag ser väl ingenting ut?
 — Nej, det skall alla veta, vad har du gjort med dig? Något hälften så urlakat —
 — Jag är nog lite trött. Fem av flickorna på kontoret har semester, så vi äro bara två, som skall sköta allting.
 — Ja, men kära du, inte behöve du se ut på det där viset för det. Slapp i ansiktet och trött och färglös. När det finns både billiga och enkla medel.
 — Vilka då?
 — Du behöver bara höra dig för på ett skönhetsinstitut, så visa de dig hur du skall göra. Det finns en ny metod, med något, som kallas ansiktsmask —
 — Ja, men det är väl inte sagt att det hjälper för mig —?
 — Jo, det är just för slappnade och trötta ansiktsmuskler, d. v. s. det finns ansiktsmask för allt möjligt, för rynkor och påsar under ögonen och för torr hud och porig hy.
 — Ja, men vem människa har råd att gå på skönhetsinstitut?
 — Det behövs inte alls, du kan precis lika bra göra det hemma. Du tar alltså rätt på vilka preparat du skall ha, och sedan är det hela ytterst enkelt. Du gör ren ansiktet med någon orientalisk olja, akta dig för tvål och kallt vatten, du med din torra hy. Så stryker du med lätta, lätta tag på en sammandragande creme, över hela ansiktet och halsen. Sedan lägger du på själva masken, som består av vadd, doppad i en sammandragande vätska. Den skall du ligga med i ungefär 20 minuter och hela tiden drypa på mera av vätskan, särskilt under ögonen. Sedan torkar du försiktigt av det och pudrar på, och jag försäkrar, att du inte kommer att gå omkring och se ut som om du vore 40 år när du faktiskt inte är mer än 32. För att inte tala om så nyttigt det vore för dig att tvingas att ligga stilla de fattiga minuter, som masken ligger på.

IDUNS KOKBOK

av Elisabeth Östman-Sundstrand

är en oundgänglig hjälp vid

syltning,

konservering,

svampinläggning.

J. trefärgstryck rikt illustrerad
 ny upplaga.

Kr. 6:-

Rekvirera genast från närmaste bokhandel eller direkt från

Iduns Expedition · Stockholm ·
 Mot postförskott. Portofritt.

— Ja, men det måste absolut bli hiskligt dyrt, detta?

— Nej, jag försäkrar att du kommer att bli förbluffad, så billigt kan man göra det. Litet kostar ju alltid preparaten, men det kan väl ens bevarade ungdom vara värd. Och alltihop beror på, om du av någon, som verkligen förstår sig på saken, tar ordentligt reda på, vad du skall skaffa dig. Men gör det snart, för som du ser ut just nu gör du ingen människa glad. Och när man tänker på att det är alldeles onödigt —

Den osynliga muren.

Av Jane Germandt-Claine.

Då husets tjänarinna kom in och sporde, om hennes matmor tog emot doktor Balt, flög en rodnad över den unga kvinnans kinder. Tore Balt, hennes för detta make, vilken för några år tillbaka rymt sin väg med Ingeborg Runa, en väninna till dem båda — ja, varför inte? Ingeborg var död och för ett par dagar sedan hade Tore räkat sin forna hustru på ett släktemöte och visat sig ställningen vuxen. Det tjänade till ingenting att vara konungsligare än kungen, allra minst i våra dagar.

— Bed doktorn stiga in, sade den unga frun lungt. Hennes drag förblevo orörliga och hon reste sig icke upp, då den fränkskilde mannen trädde över hennes tröskel. Det var en ståtlig herre på några och trettio år med rakat ansikte, medveten blick och påfallande vackert modellerad panna. Utan att yttra ett ord, bugade han sig för husets unga värdinna, vilken ej fyllt 22 år, då han lämnade henne. Hon hade blivit uppfostrad på landet av en originell och slutan far, fiende till alla nya rörelser i tiden. En osynlig mur hade redan från början rest sig mellan makarna. Men om det ej varit för detta sega fasthållande vid gamla fördomar, skulle Tore Balt knappast haft något emot sin unga hustru, som icke saknade huvud och tycktes ha utvecklats sig avsevärt på de senare åren. Då hon lyfte blicken, föreföll hennes smala, fasta anlete blekt av intelligens.

— När vi senast råkades, mumlade den besökande, ville ni inte höra slutet på det MEA CULPA jag vågade framstamma. Ni intresserar er kanske inte längre för det förfärliga. Och dock förefaller det mig som om jag inte kunde se livet rakt i ögonen, förrän jag fått tala uppriktigt med er. Ni har brutit staven över mig, Dalia.

SOM MAN BÄDDAR FÅR MAN LIGGA

SÄNGKLÄDERNA

Äro de enda sängkläder, som uteslutande stoppas med material, som undergått en modern maskinell rening o. desinficering. De äro de idealiska sängkläderna.

J. Svensson & Bourghardt
Täckfabrik, Tagelspinneri, Fjädderrenseri.
GÖTEBORG.
Grundad 1881.

Erhållas i varje välsorterad sängklädersaffär.

Smekande,

svalkande, som sommarvinden verkar den äkta Liljemjölkrömen på Er hy. Har solen bränt Er tag

F. Pauli's äkta Liljemjöl-Crème

som åter gör huden smidig och fräsch. Obs! Skär etikett för dagligt bruk, blå etikett för hudens rengöring.

F. Pauli's äkta Liljemjölkrème-Tvål är välgörande för huden.

— Ja, sade hon. Med rätt eller orätt dömde jag er strängt. Jag kunde inte annat med mina grundsatser. I vår familj är ett löfte obrottsligt och så har det alltid varit. Ha vi sagt ja, är det ja nu och för alltid, vad som än må komma emellan.

— Där ha vi muren", nickade han för sig själv. Men under det han satt och betraktade henne, log han plötsligt ett synnerligt vinnande leende, vilket blottade de vita tänderna, smala och spetsiga som hos en ung varg.

— Ni är huggen i ett block, Dalia, utbrast han, och jag har gjort er den djupaste orätt en man kunde göra sin hustru utan att ha mer än en och samma ursäkt för mitt handlingssätt. Då vi skiljdes, var ni knappast mer än ett barn — visst inte utvecklade men så ny i livet. Och ser ni... En dag mötte jag mitt öde... Detta att träffa en varelse, som sätter vår själs alla strängar i dallring, är en glädje så hög att man aldrig kan betala den för dyrt. Ingeborg och jag fattade varandra som två väsen kanske aldrig förut gjort det. Och när hon gick bort, blev jag den ensamaste varelse på jorden. Men allt detta ligger säkert utom er erfarenhet...

— Tror ni? sad hon bara. Under ett par minuter talade ingen av dem och det var hon som bröt tystnaden.

— Ni språkade alltid så mycket om själarna och själslivet, återtog hon, och ansåg er säkert vara en framstående psykolog. Kanske hade ni era skäl. Jag vet att ni förstod mycket men mig förstod ni inte. Förmodligen trodde, ni inte att det lönade mödan.

— Dalia, bad han kvävt.
— Första tiden efter vårt giftermål var ni den uppmärksamaste make, det var omöjligt att påstå annat, men där stod ni, där jag. Det var ett svalg emellan oss. Efteråt har jag funderat mycket på detta utan att kunna finna mer än en förklaring till er andliga hållning — svartsjuka om det egna jaget. Er hustru var för mycket puppa — tänkte ni — för att vara i stånd att fatta något så sammansatt som en av våra dagars intellektuella och kanske hade ni rätt. Men, men... Att begripa är ett, att känna sig dragen till ett ingenium ett annat. Utan att det syntes i det yttre hade ni — hon tvekade i ordvalet — vunnit stor makt över mig. Emellertid var jag olycksaligt blyg, så fort det gällde att förädnå något av mina förmönelser och kunde inte sätta känslorna i ord som Ingeborg. Jag lät er båda avhandla själslivet i fred och fann det nästan naturligt att detta skulle leda till skilsmässa. Men efteråt hade jag ett par svåra år.
— Ni Dalia?
— Ja, jag.... Puppen var inte så mycket puppa som ni trodde.

Och fast ni betraktat mig som omyndig i fråga om utbyte av idéer, hade jag blivit bortskämd i umgänge med er. Ni kunde säga saker, som jag hörde ringa för mina öron i dagar och veckor. Och ju vackrare en tanke var, ju djupare trängde era ord in i mitt medvetande. På samma gång begrep jag mycket väl hur ni försummade mig. Andra dömde er hårt men ingen fick anse mig för ett offer det var jag för stolt till, och därför låtsade jag mig vara känslolös. Den tiden märkte jag redan med en viss undran att det inte var så värst svårt att bedraga världen. Liksom släktingarna trodde min egen man mig alldeles oberörd, hur mycket han än såg mig över axeln.

Tore Balt lutade sig fram mot sin för detta fru: — Varför säger ni inte rent ut att ni i vissa avseenden höll mig för en narr?
— Därför att det inte är sant. Jag visste mycket väl ert värde. Och när ni rymt er väg, blev jag sjuk. Men det vet ni ju. Ni vet också att jag hämtade mig efter någon månad. Men vad ni inte har reda på är hur det stod till här i huset. Om dagarna gick det något så när. Men om kvällarna var det annorlunda. De flesta änkor och fränksilda säga detsamma. Att stiga upp i hissen om aftnarna och stå ansikte mot ansikte med tomheten är någonting förfärligt. Hela den övergivna våningen var en enda långtan efter er — väggarna, bord och stolar. Och jag tänkte: Är det möjligt att någonting hos de döda, något som varken har namn eller form, längtar så efter livet som

jag längtade efter er... Ni tror kanhända att, jag var en smula från vettet, men var inte rädd. Jag reste ut och såg mig om i världen och i Triest, råkade jag en dalmatier från Ragusa, som var så lik er att jag ett ögonblick trodde att det var ni.

— Men —
— Ett ögonblick. Inte längre. Han var gift med en skolkamrat till mig, en flicka från Stockholm, som ni nog hört mig tala om. Hon hette Greta Blide och hade alltid varit mycket klen. Emellertid hade de två små flickor och jag stannade hos dem för barnens skull som ett slags guvernant så långt hade det gått med mig. Det var bara för att få sitta och se på deras far, hans mäktiga panna och det nät av ådror han hade vid tinningarna — liksom ni. Hans andliga läggning var dock en helt annan. Det var en geometrisk hjärna men han gav mig illusionen. Mera begärde jag inte och jag kunde vara dem till nytta. Greta dog i höstas och jag stannade därnere tills för fjorton dagar sedan. Då var det tid att bryta upp. Barnens far lät mig vet att han älskade mig, och under några korta minuter inbillade jag mig att det var ni som talade till mig — varmare än ni någonsin gjort det ens under vår förloving.

Hon tystnade och i samma

Rosa och olympiaden.

Rosa forskar i skriften "moder, mig en plats i griften gif" hon klagar ena dan.
"Wide har fått ont i tårna, Gentzel gnör, men de andra slårna,
ärän vill vi nog ha men vi får'na ej, för vi kan inte ta'n.

Dan därpå finns inga gränser för hur lilla Rosa glänsar över tidningsblat,
"Byléhn har spurtat flera flera meter,
brottarna fullkomligt gullmedaljer äter
om man är svensk är man stolt för vad man heter.
Rosa är nöjd med sin stat.

RED:S BREVLÅDA.

Laurentia. Tack, men tyvärr nej tack. Något annat kanske?
A. M. Dikten nog vackert tänkt, men formen lite tafatt.

Stränga prov och teknisk sakkunskap fällde utslaget

I skarpaste konkurrens med andra världsfabrikat ha nyligen Viking-uren (Cortébert) antagits av de italienska statsjärnvägarna. Ingenjörer och urmakareexperter voro i denna tävling så noga, att t. o. m. välkända ur kasserades på grund av konstruktionsfel.

Endast de skickligaste fackmän kunna avgöra en dylik sak. Vikingurens triumf bekräftar blott de svenska fackmännens omdöme om de nya Viking-uren.

Samma kvalitet-Vikingur, som järnvägarna antagit, säljes av de flesta urmakare.

Herrur, silver Kr. 45 o. högre, 14 kar. dubbelboett, Kr. 160 o. högre, 14 kar. öppet Kr. 120 o. högre. Armbandsur, olika prislägen.

MIRADIUM

— 799 —

MAZETTI'S ÖGON-CACAO

delikat — kraftig — hälsosam

Högsta näringsvärdet! Lämnar ingen bottensats!

Denna cacao är genom sin absoluta renhet, överlägsna styrka och delikata smak ett hälsosamt och kraftigt näringsmedel.

Åtgår endast för cirka 2 öre till en kopp.

Vår billigare

kvalitet

MAZETTI'S KUNGS-CACAO

garanteras också ren och oförfälskad.

Obs.! Våra ännu billigare kvaliteter, paketerade och i lös vikt.

GÖR MÅNDAGEN TILL MAKARONIDAG LIKSOM TORSDAGEN ÄR ÄRTORNAS DAG

En behaglig och billig omväxling
i vegetariska rätter uppnås
genom användandet av

Svenska Makaroner

av följande typer:

IDEAL
SKURNA BITAR
VANLIGA STÄNGER
MAKARONELLI
SPAGHETTI
STJÄRNGRYN
VERMICELLER
MUSSLOR
ROSETTER

Svenska Makaroner

äro på svenscars sätt
hygieniskt och renligt tillverkade.

Receptböcker tillhandahållas

GRATIS

hos Makaronibolaget, Göteborg.

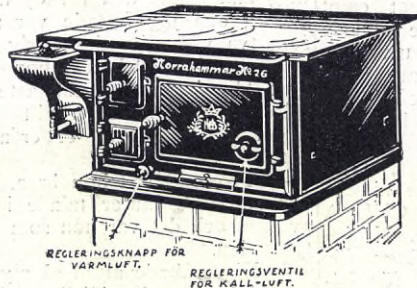

*Den, som vill resa billigt,
bör äta billigt!*

SARA

Både reskassan och magen må
gott av att man äter på de
restauranter, som dirigeras av

*Kronprinsen, Pelikan, Stadshuskällaren, W. 6, Öster-
malmskällaren, Källaren Munken, Djurgårdsteaterns
Terrass, Alhambra, Linden.*

EN MODERN SPIS

och därtill den förnämsta i marknaden får
Ni, om Ni köper en Norrahammar.

1928-års modell med LUFTFÖRVÄRMARE
innebär högre värmeeffekt och avsevärt
mindre bränsleåtgång.

En Norrahammars spis i ett kök vittnar
om husmoderns förutseende och goda smak.

Man blir alltid belåten med den, ty den är
ekonomisk, prydlig och lättskött.

Vill man ha en förstklassig spis köper
man en

NORRAHAMMARS SPIS

FÖRSÄLJAS AV JÄRNAFFÄRERNA.

NORRAHAMMARS BRUK, NORRAHAMMAR.